

O'ZBEKISTON RESPUBLIKASI
OLIV TA'LIM, FAN VA INNOVATSIYA VAZIRLIGI

BUXORO DAVLAT UNIVERSITETI

«TASDIQLAYMAN»
O'quv-uslubiy bo'yicha prorektor
R.G. Jumayev

1030
10 yanvar 2025 yil

«KELISHILDI»
TARIX VA ARXEOLGIYA
Fakulteti
dekan B.B. Namozov
2025 yil

«KELISHILDI»

O'quv-uslubiy bo'yicha prorektor
S.S. Davlatov

1030
2025 yil

60220400 – Arxeologiya bakalavriat yo'nalishi ixtisoslik fanlardan
Yakuniy davlat Attestatsiyasi sinovlari bo'yicha fanlar

DASTURI

Ixtisoslik fanlari:

- 2.01 - "Inson evalutsiyasi va old tarix"
- 2.03 - "O'zbekiston tarixi"
- 2.09 - "O'rta Osiyo arxeologiyasi"
- 2.10 - "Jahon arxeologiyasi"

ANNOTATSIV'A

Mazkur Dasturda Davlat ta'lim standartlarining ta'lim soxalari bo'yicha ishlab chiqilishi o'quv fanlarini variativ tanlash asosida o'quv-metodik majmualar (dastur, o'quv rejasini, darsliklar)ni yaratish uchun keng imkoniyatlar ochib berishi, shuningdek, o'quv fanlararo bog'lanish va bilimlarni muvofiqlashtirish amoyili asosida o'quv fanlarining ichki bog'liqligi va fanlararo aloqasini ta'minlanishi ko'rsatilgan.

Mazkur Dasturda ta'lim-tarbiya samaradorligini oshirish jiddiy vazifa bo'lib turishi, buning uchun har bir o'qituvchi o'z fanini o'qitishning eng samarali zamonaviy pedagogik texnologiyalarni puxta bilishi va bu sohadagi yangiliklarni uzluksiz o'rganib borish orqali o'z kasbiy mahoratini muntazam oshirib borishi haqida ta'kidlangan.

Ushbu Dastur 60220400 – Arxeologiya yo'nalishi ma'laka talablari asosida ishlab chiqilgan.

Tuzuvchilar:

Temirov F.U.

BuxDU "Arxeologiya va Buxoro tarixi"

Ochilov A.T.

BuxDU "Arxeologiya va Buxoro tarixi"

Qurbanov B.G.

BuxDU "Arxeologiya va Buxoro tarixi" kafedrasi o'qituvchisi

Taqrizchilar:

Niyazova M.I.

BuxDU "Buxoro tarixi" kafedrasi dosenti,

Shukurilloev Y.A.

Buxoro muhadislik texnologiyasi instituti "Ji'moiy fanlar" kafedrasi dosenti, tarix fanlari nomzodi

Yakuniy Davlat attestatsiyasi dasturi "Arxeologiya Buxoro tarixi" kafedralarining 2025 yil 11.01 daqi 2-soni yig'ilishida muhokama qilingan va ma'qullangan.

Yakuniy Davlat attestatsiyasi dasturi Tarix va yuridik fakulteti kengashining 2025 yil 14.01 daqi 5-soni yig'ilishida muhokama qilinib, tasdiqqa tavsiya etilgan.

Yakuniy Davlat attestatsiyasi dasturi Buxoro davlat universiteti Kengashining 2025 yil 31.01 daqi 6-soni yig'ilishida muhokama qilingan va tasdiqlangan.

KIRISH

Yakuniy Davlat attestatsiyasi dasturi 60220400 – Arxeologiya yo'nalishi bitiruvchilarining "Arxeologiya" fanlari bo'yicha egallagan bilim va malakalarini baholash uchun tuzilgan. Mazkur dastur 1-4 kurslarda "Arxeologiya", "O'rta Osiyo arxeologiyasi" va "Jahon arxeologiyasi" fanlarining eng qadimgi zamonlardan to hozirgi kunlargacha bosib o'tgan uzoq va murakkab tarixiy yo'lni, ji'moiy-siyosiy, iqtisodiy, madaniy va ma'naviy hayotini xolisona o'rganish, mamlakatimizning demokratlashirish va iqtisodiyotni bozor tamoyillari, jahon hamjamiyatiga har tomonlama integratsiyasini chuqurlashtirish, xorijiy mamlakatlarning ji'moiy-iqtisodiy, siyosiy va madaniy taraqqiyotini ilmiy va amaliy ahamiyatini hamda fanning rivojlanish qonuniyatlarini va tamoyillari, fanning tarkibi va tuzilishi, uni tashkil qilish va boshqarish, fanning tasnifi kabi masalalar ahamiyati ochib berilib, talabalarining nazariy va amaliy masalalari to'g'risida nazariy bilimlarni shakllantirish va amaliyotda tatbiq etish ko'nikmasini hosil qilishdan iborat hamda tarixchilarni zamonaviy fanning muammolarini yechuvchi yetuk tarixchilmuaxassisi tayyorlashdagi o'rni kabi masalalarni gamraytdi.

Dasturning asosiy qismida fanlarning predmeti va bilish usullari, ishlab chiqarish jarayoni va uning natijalari, ji'moiy-iqtisodiy jarayonlarni tizimli o'rganishda "Arxeologiya"ning qiziqarli va murakkab jarayonlarda fanning ji'moiy fanlar tizimida tutgan o'rni. Fanning maqsadi, vazifalari va ahamiyati. Fanning uslubiy, ilmiy-nazariy, g'oyaviy va falsafiy asoslari. O'rta Osiyo arxeologiyasining ilmiy-uslubiy tamoyillari hamda dolzarb masalalari. O'zbekistonning qadimgi va o'rta asrlar tarixini davrlashtirish. Jahon tarixini davrlashtirish to'g'risidagi nazariyalar. Manbashunoslik va tarixshunoslik masalalari. Jahon arxeologiyasi fan sifatida. Jahon arxeologiya fanning predmeti, maqsadi va vazifalari. Jahon arxeologiyasini o'rganishning ahamiyati. Jahon arxeologiyasi fani manbalari. Yevropada arxeologiya fanning shakllanishi. Daslabki arxeologiya tadqiqotlari. Arxeologiya tadqiqot ishlari ko'lamining kengayishi. Arxeologiya fani rivojining yangi bosqichi.

1.1. O'quv fanining maqsad va vazifasi

Fanni o'qitishdan maqsad – Inson evolyutsiyasi va old tarix fanning predmeti va vazifalari to'g'risida talabalarga umumiy tushuncha berish. Antropologik, arxeologik manbalar, yodgorliklar, antropogenez nazariyalarini o'rganishda ilmiy jihatdan yondashish. Antropologik davrlashtirish va xronologiya, antropogenez fanning rivojlanish tarixi, tadqiqot ko'lamining o'sishi, uning bosqichlari, antropogenezning zamonaviy bosqichiga oid bilim, ko'nikma va malaka shakllantirishdir.

Fanning vazifasi - talabalarga Inson evolyutsiyasi va old tarix fanining umumiy tavsifi, davrlashtirish va xronologiya, odanning keyingi tarixiy rivojlanish bosqichida ong, nutq paydo bo'lishi bilan fan, texnika, madaniyat, axborotlar uzlashtirish usullarini tabiiy tanlanish nazoratidan chikishga, jamiyatga bog'lik bo'lishiga olib kelgan xohisalar haqida chuqur bilim berishva o'rgatishdan iborat.

“Inson evolyutsiyasi va old tarix” o'quv fanini o'zlashtirish jarayonida amalga oshiriladigan masalalar doirasida bakalavr:

- Inson evolyutsiyasi va old tarix kursining maqsad va vazifalari, talaba yoshlarda antropogenez fanining insoniyat tarixining qadimgi davri hamda odan evolyutsiyasining asosiy yo'nalishlarini talabalarga tushuntirish, ularda evolyusion bosqichlarni tahlil va tadqiq etishni, foydalanishni bilishi kerak;

- Talaba tarixiy ma'lumotlarni ilmiylik, tarixiylik, xolislik asosida o'rganish ko'nikmalariga ega bo'lishi kerak;

“Inson evolyutsiyasi va old tarix” fani umumkasbiy fan hisoblanib, 1-2 semestrlarda o'qitiladi. Dasturni amalga oshirish, o'quv rejasida rejalashtirilgan Geoarxeologiya, Arxeologiyaga kirish fanlaridan etarli bilim va ko'nikmalarga ega bo'lishi kerak.

O'zbekiston tarixi fanini o'qitishdan maqsad - tarixning davlat va jamiyat taraqqiyoti natijasi ekanligi, jamiyat rivojlanishida davlatchilikning muhim voqea hisoblanishi, tarixning keyingi taraqqiyoti bosqichida fuqarolik jamiyatining paydo bo'lishi bilan fan, texnika, madaniyat, axborotlar o'zlashtira borish, ularni jamiyatga bog'lik bo'lgan hodisalarni ko'rsatishdir

O'zbekiston tarixi fanining vazifasi - jamiyat va davlatchilik taraqqiyotidagi uyg'unlik farqlarini aytirish, tarix fanidagi yangi nazariyalarni tahlil etish, tarixning harakatlantiruvchi omillarini talabalarga ko'rsatib berish, tarix fanining asosiy yo'nalishlarini tahlil va tadqiq qilish malakasini hosil qilish, davlat va jamiyat taraqqiyotini rivojlantirish omillarini tahlil qilishda tarix fanining o'rinni tushuntirishdan iborat.

Fanni o'qitishdan maqsad - O'ra Osiyo arxeologiyasi to'g'risida talabalarda xolisona ilmiy dunyoqarash, ko'nikma va malakalarni shakllantirishdan iborat.

Fanning vazifasi - O'ra Osiyoning eng qadimgi, qadimgi va o'ra asrlar davri moddiy va ma'naviy madaniyat, ijtimoiy-iqtisodiy, etno-madaniy jarayonlari va g'oyaviy qarashlari masalalarini o'rgatishdan iborat.

«O'ra Osiyo arxeologiyasi» o'quv fanini o'zlashtirish jarayonida amalga oshiriladigan masalalar doirasida bakalavr:

- O'ra Osiyo arxeologiyasi fanining maqsad va vazifalari, moddiy va ma'naviy madaniyat, xo'jalik xususiyatlar, etno-madaniy jarayonlar, g'oyaviy qarashlar masalalari va ularning taraqqiyot bosqichlari, ulardan ilmiy maqsadlarda foydalanishni bilishi kerak;

- talaba tarixiy ma'lumotlarni ilmiylik, tarixiylik, xolislik asosida o'rganish. Moddiy manbalarni va ilmiy adabiyotlar ma'lumotlarni, mustaqil tahlil qilish va tadqiq qilish ko'nikmalariga ega bo'lishi kerak;

- muzey ekspozitsiyalari, arxeologik manbalar tavsiflari, ilmiy tadqiqot institutlari fondlari materiallaridan foydalanish malakalariga ega bo'lishi kerak.

“O'ra Osiyo arxeologiyasi” fani umumkasbiy fan hisoblanib 2,3,4,5 semestrlarda o'qitiladi. Dasturni amalga oshirish, o'quv rejasida rejalashtirilgan Mutaxassislikga kirish, Geoarxeologiya, Inson evolyutsiyasi va old tarix fanlaridan etarli bilim va ko'nikmalarga ega bo'lishi kerak.

Fanni o'qitishdan maqsad - Jahon arxeologiyasi to'g'risida talabalarda xolisona ilmiy dunyo qarash, ko'nikma va malakasini shakllantirishdir.

Fanning vazifasi - Jahon arxeologiyasining moddiy va ma'naviy madaniyat, ijtimoiy-iqtisodiy, etno-madaniy jarayonlari va g'oyaviy qarashlari masalalarini o'rgatishdan iborat.

«Jahon arxeologiyasi» o'quv fanini o'zlashtirish jarayonida amalga oshiriladigan masalalar doirasida bakalavr:

- Jahon arxeologiyasi fanining maqsad va vazifalari, dunyo mamlakatlari ijtimoiy-iqtisodiy, moddiy va ma'naviy madaniyati, xo'jalik xususiyatlar masalalari va ularning taraqqiyot bosqichlari, ulardan ilmiy maqsadlarda foydalanishni bilishi kerak;

- talaba tarixiy ma'lumotlarni ilmiylik, tarixiylik, xolislik asosida o'rganish. internet ma'lumotlarni, dunyo arxeologiyasiga oid manbalarni mustaqil tadqiq qilish va o'rganish ko'nikmalariga ega bo'lishi kerak;

- dunyo mamlakatlari arxeologiya topilmalari, arxeologik manbalar tavsiflari, ilmiy tadqiqot institutlari fondlari materiallaridan foydalanish malakalariga ega bo'lishi kerak.

“Jahon arxeologiyasi” fani umumkasbiy fan hisoblanib, 2,3,4,5,6 semestrlarda o'qitiladi. Dasturni amalga oshirish, o'quv rejasida rejalashtirilgan “Arxeologiyaga kirish”, “Inson evolyutsiyasi va old tarix” fanlaridan etarli bilim va ko'nikmalarga ega bo'lishi kerak.

BAHOLASH MEZONI

Ixtisoslik fanlaridan bakalavriat yo'nalishlariga yakuniy davlat attestatsiyasi sinovi yozma usulda o'tkaziladi. Har bir variant 4 savoldan iborat. Variantdagi 4 ta savolning har biridan olish mumkin bo'lgan maksimal ball 25 ga teng bo'lib, jami 100 ball to'plash mumkin.

Har bir savolga javob to'g'ri va to'liq yoritilsa, pedagogika nazariyasi va tarixi, umumiy psixologiyaga doir zamonaviy nazariyalarni bilishi, mustaqil, aniq fikrlar asosida muammolarga ijodiy yondashgan holda yoritilsa, javobda mantiqiy yaxlitlikka erishilgan bo'lsa, o'zlashtirish kursatkichi 22,5-25 ball oraligida baholanadi. Savolga to'g'ri javob yozilsa, ilmiy-amaliy jihatdan asosli mantiqiy yoritilgan bo'lsa, biroq bugungi ta'lim va tarbiya jarayoni yangilanishlar amaliyoti bilan bog'lashda ayrim noaniqliklarga yo'l quyilgan bo'lsa, o'zlashtirish ko'rsatkichi 18-22 ball oraligida baholanadi.

Savolga asosan to'g'ri javob yozilsa, biroq quyilgan masalaning mohiyati, mazmuni, natijalari yuzaki yoritilsa, fikr-mushohada bayonida tarqoqlik kuzatilsa, uzlashtirish kursori 15-17,5 ball oralig'ida baholanadi.

Savolga javoblar noto'g'ri yozilsa, o'quv adabiyotidan so'zma-so'z ko'chirilgan bo'lsa yoki savollarga, umuman, javob yozilmagan bo'lsa, o'zlashtirish ko'rsatkichi 0-14,5 ball oralig'ida baholanadi.

T.r	Umumiy ball	Baho	Bakalavr talabasining bilim darajasi	Xususiy ball
	22,5-25	A'lo (86-100)	Qo'yilgan savollar mazmunan aniq yoritilib, siyosiy islohotlar va jarayonlarning mazmun-moxiyati to'liq ochib berilgan. O'zbekistonda ta'lim va tarbiya sohasidagi islohotlar tahlili va ularning amaliy samaralari, natijalari va hayotga tatbiq etilishi bo'yicha mustaqil, ijodiy fikr mavjudligi. Javoblarda mantiqiy yaxlitlikka erishilgan va umumiy xulosalar qilingan. Imlo va stilistik xatolarga yo'l quyilmagan. Javob to'g'ri yozilgan, unda siyosiy bilimlar asosli yoritilgan, ammo sana va sonlarda chalkashliklarga yo'l quyilgan.	8-8,5 7-7,5 5-6,5 1,5-2,5
	22-18	Yaxshi (71-85)	Javobda talabning mustaqil mushohada yuritish qobiliyati seziladi. Ijodiy yondashuv mavjud. Talaba muammoni tahlil qilish qobiliyati ega. Savolga javobda masalaning mohiyatini tushunilgan, ammo mazmun va natijalar yuzaki yoritilgan. Fikrlar bayonida tarqoqlik kuzatiladi. Javoblarda mantiqiylik tamoyili buzilgan. Tasavvurga ega, lekin tahlil yetarli emas. Savol buyicha aniq tasavvurga ega emas. Umuman javob yozilmagan. Noto'g'ri javob va ma'lumot berilgan. O'quv adabiyotidan ayran so'zma-so'z ko'chirilgan	6-7 5,5-6 3,5-4 3-4
	17,5-15	Qoniqar li (55-70)		5-6 4-4,5 3-4 2-3
	0-14,5 gacha	Qoniqar siz (0-54)		0-14,5

ASOSIY NAZARIY QISM

Kirish

5120400 – Arxeologiya yo'nalishi bo'yicha bakalavrlar tayyorlovchi oliy ta'limning o'quv reja va fan dasturi asosida amalga oshiriladi. Fan dasturlarining nazariy va amaliy mashg'ulotlarini to'liq o'zlashtirgan, yakuniy davlat attestatsiyasidan muvaffaqiyatli o'tgan shaxsga «bakalavr» malaka (darajasi) hamda oliy ma'lumot to'g'risidagi davlat namunasidagi rasmiy hujjat(lar) beriladi. Bakalavr yakuniy davlat attestatsiyasi doirasida o'quv rejadagi «3. Ixtisoslik fanlari» dan yozma ish topshirishi nazarda tutilgan.

“INSON EVOLYUSIYASI VA OLD TARIX” FANI DASTURINING

ASOSIY NAZARIY QISMI

Fanning predmeti, maqsadi va vazifasi

Inson evolyusiyasi va old tarix fan sifatida. Inson evolyusiyasi va old tarix fanining predmeti va vazifalari. Antropologik davrlashtirish va xronologiya. Inson evolyusiyasi va old tarix fanining rivojlanish tarixi. Tadqiqot ko'lamining o'sishi, uning bosqichlari. Inson evolyusiyasi va old tarix faning o'quv rejasidagi fanlar bilan aloqadorligi.

Odam va uning ajdodlarining hayvonot dunyosidagi o'rni

Primatlarning asosiy evolyusion bosqichlari. Xominoidlar oilasining vujudga kelishi. Odanning hayvonot dunyosidan ajralib chiqishining biologik omillari. Zamonaviy maymunlar va xominidlar guruhining ajralish sabablari. Antropogenezning simial nazariyasi. Darvinning evolyusion nazariyasi. Davrlashtirish va xronologiya. O'rganilish tarixi.

Gominidlar evolyusiyasining ilk bosqichi. Avstrolopiteklar.

Avstrolopiteklar turmush tarzi va mehnat faoliyati. Markaziy va Janubiy Afrikadan topilgan paleoantropologik topilmalar. Avstrolopiteklar to'g'risidagi yangi antropogenez nazariyalari. Ilk avstrolopiteklar. Rivojlangan avstrolopiteklar. Yirik avstrolopiteklar. Avtrolopiteklar evolyusiyasiga ta'sir qilgan omillar. SHarqiy Afrikadagi paleoantropologik topilmalar. Davrlashtirish va xronologiya. O'rganilish tarixi.

Eng qadimgi odamlarning vujudga kelishi (Homo).

Afrika va Evrosiyo qit'alaridan topilgan paleoantropologik topilmalar. So'nggi yillarda talqin qilinayotgan yangi antropogenez nazariyalari. Eng qadimgi odamlarning mehnat faoliyati va turmush tarzi. Olduvay madaniyati. Davrlashtirish va xronologiya.

O'rganilish tarixi.

Zamonaviy qiyofadagi odamning vujudga kelishi va antropogenez jarayonining tugallanishi (Homo sapiens).

Pleystotsen davrining preadatsiyasi va umumiy tavsifi. Afrika va Evrosiyopadan topilgan antropologik topilmalarning tahlili. Homo sapiens ning vujudga kelgan joyi va vaqti. Mono va politsentrizm nazariyalari. Teshiktosh topilgan antropologik topilmalar. Iqlarning vujudga kelishi. Davrlashtirish va xronologiya. O'rganilish tarixi.

Odamning vujudga kelishining ijtimoiy aspektlari.

Sotsiogenezning ilk bosqichi. Zamonaviy odam va evolyusiya. Zamonaviy antropologik tiplarning tarqalishi. Migratsiya va odamlar migratsiyalari.

Ibtidoiy tarixning manbaxunosligi va tarixnavisligi

Ibtidoiy tarixning manbaxunosligi haqida umumiy ma'lumot. Ibtidoiy oldtarixning ilmiy manbalari. Ibtidoiy oldtarixning tarixiy manbalari va ularning xususiyatlari.

Ilk urug' jamoasi

Urug' jamoa tuzumining vujudga kelishi. Ilk urug' jamoasi va uning xususiyatlari. Ishlab chiqarish kuchlarining o'sishi va aholining er shari bo'ylab tarqalishi. YAngi urug' jamoalari ko'rinishlari. Qarindoshlik aloqalari (filitsiya). Ayollarning jamiyat hayotida tutgan o'rining o'sishi.

Oila va nikoh

Oila va nikoh. Madaniyat. Jamiyatning yosh va jinsga qarab bo'linishi. Erkaklar uyi. Mulkning jinsga qarab bo'linishi. Jinsga qarab mehnat taqsimotining amalga oshirilishi. Nikoh va oila. Monogam oila. Nikoh puli-qalin. Orotkuzen. Nikoh odatlari. Ovunkular, kuvada atamasi va urug' tashkilotlari.

Ma'naviy madaniyat

Ilk urug' jamoasining ma'naviy madaniyati. Neandertal odamni o'rganishda anatomic yondashish. Arxeologik va etnografik yondashish. Neandertal odamning qabrlari. Dafn etish tartiblari. Sig'inish etiqodining vujudga kelishi.

Asosiy va qo'shimcha adabiyotlar hamda axborot manbalari:

Asosiy adabiyotlar

1. Roger Lewin and Robert A. Evolution the human story, Principles of Human Evolution. Great Britain, 2011, oley, 2nd ed., Blackwell, 2004
2. Coward F, Hosfield R, Pope M. Settlement, Society and Cognition in Human Evolution. Cambridge: Cambridge University Press. 2015

3. Renfrew C, Bahn P. The Cambridge World Prehistory. . Cambridge: Cambridge University Press. 2014
4. Burkitt M. C. Prehistory. Cambridge: Cambridge University Press. 2012

Qo'shimcha adabiyotlar

1. Mirziyov SH.M. Tankidiy taxlil, kat'iy tartib-ini'zom va shaxsiy javobgarlik - xar bir raxbar faoliyatining kundalik koidasi bo'lishi kerak. O'zbekistan Respublikasi Vazirlar Markamasining 2016 yil yakunlari va 2017 yil ishtiqbollarga bag'ishlangan majlisidagi O'zbekiston Respublikasi Prezidentining nutqi. // Xalq so'zi gazetasi. 2017 yil 16 yanvar, №11.
2. Mirziyov SH.M. Qonun ustuvorligi va inson manfaatlarini ta'minlash yurt taraqqiyoti va xalq farovonligining garovi. Toshkent: "O'zbekiston" 2017.
3. Mirziyov SH.M. Buyuk kelajagimizni mard va olijanob xalqimiz bilan birga quramiz. Toshkent: "O'zbekiston" 2017.
4. Mirziyov SH.M. Erkin va farovon demokratik O'zbekiston davlatini birgalikda barmo etamiz. Toshkent: "O'zbekiston" 2017.
5. Alekseev V.P., Pershits A.I. Istoriya pervobyitnogo obuestva, -M, "Astej" 2007.
6. Alekseev V.P., Pershits A.I. Istoriya pervobyitnogo obuestva. M., Vysshaya shkola, 2001g.
7. Kabirov A. Ibtidoiy jamiyat tarixi. (Ma'ruza matni). -T. 2005.
8. Bobobekov A.D. Ibtidoiy jamiyat oldtarix. (O'quv-uslubiy majmua). -T. 2012.

Internet ma'lumotlari.

1. <http://bookz.com.ua>
2. <http://lib.com.ua>
3. <http://www.computerbooks.ru>

"O'ZBEKISTON TARIXI" FANI DASTURLARINING ASOSIY NAZARIY QISMI

Kirish. O'zbekiston tarixi fanining predmeti, maqsadi, vazifalari, manba va asoslari.

O'zbekiston tarixi fanining ijtimoiy fanlar tizimida tutgan o'rni. Fanning maqsadi, vazifalari va ahamiyati. Fanning uslubiy, ilmiy-nazariy, g'oyaviy va falsafiy asoslari. O'zbekiston tarixining ilmiy-uslubiy tamoyillari hamda dolzarb masalalari. O'zbekistonning qadimgi va o'rta asrlar tarixini davrlashtirish. Jahon tarixini davrlashtirish to'g'risidagi nazariyalar.

Manbaxunoslik va tarixshunoslik masalari.

O'zbekiston Respublikasi Birinchi Prezidenti Islom Karimovning asarlaridagi tarix, tarix fani va uning metodologiyasiga oid ilmiy-nazariy masalalar, tamoyil va yangicha yondoshuvlar. Markaziy Osiyoda tarixiy-madaniy merosga munosabat zamonaviy mutammolar va ayrim yondashuvlar.

Insoniyatning dastlabki ajdodlari, ularning paydo bo'lishi to'g'risidagi

nazariyalar. Antropogenez jarayoni. Paleolit – qadimgi tosh davri tarixi. Mezolit – oʻrta tosh davri tarixi. Neolit – yangi tosh davri tarixi. Eneolit – mis-tosh davri tarixi.

Oʻzbekiston tarixining eng qadimgi davri.

Insoniyatning dastlabki ajdodlari, ularning paydo boʻlishi toʻgʻrisidagi nazariyalar. Antropogenez jarayoni. Paleolit – qadimgi tosh davri tarixi. Mezolit – oʻrta tosh davri tarixi. Neolit – yangi tosh davri tarixi. Eneolit – mis-tosh davri tarixi.

Bronza davri tarixi

Bronza davri va bronza qurullarning xususiyati. Ziroatchilik va chorvadorlar madaniyatlarini doirasining kengayib borishi. Ijtimoiy – iqtisodiy munosabatlari. Aholi va etnik jarayonlar.

Oʻzbekiston davlatчилиgining shakllanishi asoslari

Ilk davlatlar rivojlanishining davrlashtirishi. Boshqaruv tizimi va ilk davlatlar paydo boʻlishining ijtimoiy, iqtisodiy, vasiyosiy asoslari. Davlatchilik kelib chiqishiga doir nazariyalar. Davlat turlari va shakllari. Boshqaruv tizimi.

“Avesto” va zardushitilik

“Avesto”ning tarixiy manba sifatidagi oʻrni. “Avesto” tili. “Avesto” va zaratushtra. “Avesto”da geografik-hududiy nomlar. Ijtimoiy-iqtisodiy mahmudlar va siyosiy tarix. Diniy falsafa va dafn etish marosimlari. Axloqiy va huquqiy qoidalar, jinoyat va jazo turlari.

Qadimgi davlatlar tarixi

Qadimgi fors bitiklari va ilk yunon manbalarida tarixiy – madaniy viloyatlar va qadimgi davlatlar. Fargʻona va Choch. Qadimgi Baqtriya. Soʻgʻdiyona. Qadimgi Xorazm. Sak-massagetlar. Ular oʻrtasidagi oʻzaro aloqalar.

Oʻrta Osiyo Ahamoniylar davlatlarida (mil.avv. VI-IV asrlar)

Yozma manbalar. Ahamoniylar saltanatining tashkil topishi va Oʻrta Osiyoni boshib olishi. Kir II va Doro I ning boshqaruv tizimi. Toʻmaris va Shiroqning jassoratlari. Frada qoʻzgʻoloni. Ijtimoiy-iqtisodiy hayot. Satrapliklardagi boshqaruv tizimi. Ahamoniylar davrida xoʻjalik, shaharlar, humarmandchilik va savdo. Madaniy aloqalar. Madaniyat vadini.

Makedoniyalik Aleksandrning Baqtriya va

Soʻgʻdiyona yurishlari

Yozma manbalar. Arrian, Kursiy Ruf hikoyalari. Strabon “Geografiyasi” maʼlumotlari. Siyosiy voqealar. Makedoniyalik Aleksandrning harbiy yurishlari. Aleksandr va Spitaman. Yunon-makedonlarga qarshi kurash. Tarixiy geografiya.

Oʻzbekistonning antik davr davlatчилиgi. Salavkiylar va Yunon-Baqtriya davlatlari

Makedoniyalik Aleksandrning vafoti va saltanatning parchalanishi. Elin davlatlarining tashkil topishi. Salavkiylar davlati. Salavka va Antiox davrida xoʻjalik va madaniy hayot. Salavkiylar davlatining kuchsizlanishi va parchalanishi. Salavkiylar davrida elin madaniyatining tarqalishi va aralash madaniyatining shakllanishi. Yunon-Baqtriya podshohligi, hududi va chegaralari. Elin madaniyatining xususiyatlari.

Xorazm, Qangʻ, Davan, Yuyechji-Kushon va Kushon davlatlari

Xorazm davlati: shaharsozlik va meʼmorchilik. Ijtimoiy-iqtisodiy munosabatlari. Tasviriy sanʼat, yozuv va din. Qangʻ davlati: manbalar, tashkil topishi va chegaralari. Ijtimoiy tuzum, xoʻjaligi va shaharlari. Davan davlati: manbalar, chegaralari. Ijtimoiy-iqtisodiy hayot. Davan – Xitoy munosabatlari.

Yuyechji-Kushon va Kushon davlati. Kushon saltanatining tashkil topishi. Kanishka hukmronligi. Kushon, Xitoy, Rim munosabatlari. Kushonlar davri madaniyati. Kushon yozuvi. Kushonlar davri Shimoliy Baqtriya shaharlari.

Xioniyalar, Kidariylar, Eftaliylar davlati.

Oʻrta Osiyoda “dehqonlar” tabaqasining vujudga kelishi. Kidariylar, kashovarlar, chokarlar.

IV asrning 70-yillarida Xioniyalar davlatining tashkil topishi. Xioniyalar va Eron soseniyalari davlati oʻrtasidagi munosabatlari. Oʻrta Osiyoga toʻxtar kidariylarning (V asrning 20-yillarida) kirib kelishi va oʻz hukmronligini oʻrnatishi.

V asrning oʻrtalarida Eftaliylarning Oʻrta Osiyoga kirib kelishi. V asrning ikkinchi yarmi va VI asrning boshlarida Eftaliylar davlatining tashkil topishi. Hududi. Eron soseniyalari ustidan gʻalabasi. Eftaliylar davrida ijtimoiy-iqtisodiy hayot.

Turk xoqonligi davrida Oʻrta Osiyo.

Turk xoqonligining tashkil topishi. Turk xoqonligining Eron va Vizantiya bilan munosabatlari. Turk xoqonligining boshqaruv tartibi. Sharqiy turk davlati va Turk xoqonligi va Xitoy oʻrtasida iqtisodiy-savdo aloqalari. Ijtimoiy hayot. Gʻarbiy Buxorodagi Abriy boshchiligidagi qoʻzgʻolon.

Samarqand ixshidlarining siyosiy nuftuzi. Maʼmuriy bitiklar. Samarqand (Kan), Buxoro, Maymurgʻ, Istixon, Kushoniya, Omul, Andkoy, Kesh, Naxshab ibodatxonasi. Soʻgʻdning xoʻjaligi va ijtimoiy hayoti. Soʻgʻd ixshidlarining ajdodlari Fargʻona, Xorazm va Chochning mustaqil hokimliklari. Fargʻona afshinlari.

Xorazmning afriqiy podshohlari. Xorazmning Sharqiy Evropa bilan savdo aloqalari. Choch tudurlari va Ilqo dehqonlari. Choch va Ilqo qonligi xoʻjaligi va madaniy hayoti. Qazilma boyliklari. Savdo aloqalari.

Arab xalifaligi davrida Movarunnahr va Xuroson.

Umiy manbalar va tarixshunoslik. VI-VII asr boshlarida Arabiston yarim oroli tomonidan fath etilishi. Movarunnahr va Xuroson arab xalifaligi hukmronligi ostida. Arab xalifaligi istilosining oqibatlari. Islom dini va uning O'rtasiyoga targ'atishi. Ma'naviy madaniyatdagi o'zgarishlar. Arab xalifaligining mustamlakachilik, soliqsiyosati.

Arablar bosqinidan so'ng Movarunnahr va Xurosonda ijtimoiy-iqtisodiy hayot. Movarunnahr va Xurosonda arablar bosqiniga qarshi xalq ozodlik harakatlari. Muslim qo'zg'aloni. Sharik ibn Shayx ul-Mahriy qo'zg'aloni. Muganna qo'zg'aloni. Movarunnahr va Xurosonda arab xalifaligi hukmronligiga qarshi xalq ozodlik harakatlarning oqibatlari.

Movarunnahr va Xurosonda mustaqil davlatlarning tashkil topishi.

Tohiriyalar va Safforiylar davlati.

Ma'vazning manbalari. Mustaqil davlatlarning vujudga kelishidagi tarixiy shart-sharoitlar. IX asming birinchi choragida xalifalikdagi ijtimoiy siyosiy ahvol. Tohir ibn Husayn va tohiriyalar davlati. Tohiriyalar davrida ijtimoiy hayot. Tohiriyalarning ma'muriy boshqaruv tizimi. Tohiriyalar davlatining mag'lubiyatga uchrashi. Safforiylar davlatining tashkil topishi. Yoqub ibn Lays. Amr ibn Lays. Safforiylar davrida ijtimoiy iqtisodiy hayot.

Somoniylar davlati

Manbalar. Somonxudodlar. Asad va uning o'g'illari. IX asming birinchi yarmida turli o'g'uz qabilalari. Nasr ibn Ahmad (865-892) davrida Somoniylar hokimiyatining Aboosbiylar xonligi tomonidan rasman tan olinishi. Ismoil Somoniy va uning islohotlari. Markazlashgan davlat boshqaruvining tashkil topishi. Harbiy islohot. Somoniylar davrida Movarunnahrda ijtimoiy, iqtisodiy hayot. Somoniylar hukmronligining tugatilishi.

Qoraxoniylar davlati

Ma'vazning tarixshunosligi. Qoraxoniylar sulolasining kelib chiqishi to'g'ridagi yangicha qarashlar. VIII asr boshlarida Ertisuv, Sharqiy Turkiston va Qashqarda yashovchi turkiy qabilalar (chig'it, ya'mo, o'g'iz va boshqalar). Qoraxoniylar sulolasining hokimiyatga kelishi. Qoraxoniylarning Movarunnahrda hujumlari. Movarunnahrda qoraxoniylar hukmronligining o'rnatilishi. Sharqiy va G'arbiy qoraxoniylar. Qoraxoniylarning hujumlari (1137-1141). Qoraxoniylar-ning davlat boshqaruv. Qoraxoniylar davrida ijtimoiy hayot.

G'aznaviylar, Saljuqiylar va Xorazmning siyosiy munosabatlari.

Manbalar. G'aznaviylar davlatining tashkil topishi. Alp Tegin. Sabuq tegin. Mahmud G'aznaviy (998-1030) va uning somoniylar hamda qoraxoniylar bilan munosabati. Mahmud G'aznaviyning harbiy yurishlari. X-XI asrlarda Janubiy va

Shimoliy Xorazm. Dardanakon jangi va g'aznaviylarning mag'lubiyati. G'aznaviylarning davlat boshqaruv tizimi.

Sirdaryo etaklarida O'g'uz davlatining tashkil topishi. Saljuqiylarning Mas'udga qarshi olib borgan kurashi. Sulton Sanjar davrida (1118-1157) saljuqiylar davlatining gullab yashnashi. Qoraxiylarning hujumi; Qatvon cho'lidagi jang (1141) va saljuqiylarning mag'lubiyati. Saljuqiylar davlat boshqaruv tizimi. G'aznaviylar va Saljo'qiylar davrida ijtimoiy-iqtisodiy hayot.

Xorazmshoh - Anushteginiylar davlati

Anushteginlar hokimiyatining vujudga kelishi. Qutbiddin Muhammad (1097-1127). Aloudin Muhammad Osiz (1127-1156) Xorazmshoh el-Arslon (1156-1172). Aloudin Takesh va uning Xorazm davlati yuksalishdagi tutgan o'rni. Qutbiddin Muhammad Xorazmshoh (1200-1220). Xorazmshohlar davlatining gullab yashnashi. Qoraxiylar bilan kurash. Xorazmning Movarunnahrda ta'sir doirasining kuchayishi. Buxoroda Malik Sanjar boshchiligidagi qo'zg'olon (1206-1207). 1212 yilgi Samarqand qo'zg'aloni. Xorazmshohlar davlatining inqirozi.

Xorazmshohlar davlatining tuzilishi. Harbiy tizimi. Majburiy umumxalq harbiy ta'lim tizimi. Qo'shinning tartibi. Qumondonlik. Davlat va saroydagi asosiy lavozimlar. Xorazmshohning vazifalari. Vazirlik lavozimi. Vakildorlik kengashining tuzilishi. Saroy mansablari va unvonlari(hojitib ul-kabir, ustozdor, amir-oxur, amir-shikor, tashtdor, sharobdor, qissador, choshnigir, davoldor, farosh, ami al-alam va boshq.). Xorazmshohlar davlatida shaharlar. Ichki va tashqi savdo. Tovar-pul munosabatlari. Tanga zabt etish ishlari. Qishloq xo'jaligi va er-suv munosabatlari.

O'rtasiy xalqlari tarixida IX-XII asrlarda yuz bergan Uyg'onish davri.

Ajdodlarimizning jahon sivilizatsiyasiga qo'shgan hissasi.

Moddiy va ma'naviy madaniyatning yuksalishini ta'minlagan shart-sharoitlar. XI-XII asrlarda fan va madaniyatning yuksak cho'qqiga ko'tarilishi. Buyuk Ipak yo'lining fan va madaniyat ravnaqidagi tutgan o'rni. Xorazmdagi Ma'mun akademiyasi va uning fan rivojidadagi ahamiyati. Riyoziyot, falakiyot, kimyo, tibbiyot, jug'rofiya va ijtimoiy fanlarning rivoji. Buyuk qomusiy allomalar. Fanlarni grammatika. Hadis va fiqh ilmi taraqqiyoti.

Buyuk Ipak yo'li - mulogot va hamkorlik yo'li.

Eng qadimgi aloqa yo'llari. Lojard yo'li. Transmintagaviy va mintagaviy shakllanishi va taraqqiyot bosqichlari. Buyuk Ipak yo'lining ahamiyati. Savdo yo'lidagi joylashgan shaharlar taraqqiyoti. O'rtasiy davri savdo-iqtisodiy yo'llar. Buyuk Ipak yo'li va hozirgizamon.

Etnogenez va etnik tarix masalalari.

Etnogenez va etnik jarayonlarning xususiyatlari. Qadimgi miqrasiyalar va etnomadaniy jarayonlar. O'zbek xalqining shakllanish masalasi.

Movaronnahr va Xurosonning mo'g'ullar tomonidan bosib olinishi.

XII-XIII asming boshlarida Mo'g'uliston'dagi qabilalar va birlashgan mo'g'ul davlatining tashkil topishi (1206). Davlatning ichki tuzilishi. Chingizxonning harbiy islohat va bosqinchilik yurishlari. Chingizxonning Movaronnahrda hujumi. Buxoro va Temurning bosib olinishi (1220). Samarqand jangi (1220) va Xorazmshoh Muhammadning Tabaristonga qochishi. Sig'noq, O'zgan, Jandning olinishi (1220). Xo'jand mudofasi va Temur Malikning jasoratlari. Gurganj mudofasi (Najmiddin Kubo).

Jaloliddin Manguberdi jasoratlari.

Jaloliddin Manguberdi. Jaloliddinning Xurosondagi dastlabki muvaffaqiyatlari. Parvon jangi. Sind jangi. Movaronnahr va Xurosonning mo'g'ullar tomonidan bosib olinishi. Xuroson, Iroq, Ozarbayjon, Gruziyadagi harakatlari.

Xorazmshohlar davlati inqirozi. Xorazmshohlar davlati mag'lubiyatining sabablari.

Movaronnahr Chig'atoy ulusi tarkibida.

Mo'g'ullar isilosining oqibatlari. Chingizxon tomonidan bosib olingan hududlarning o'z o'g'illariga bo'lib berishi. Chig'atoy ulusi va uning boshqaruv tizimi. Chig'atoy ulusida ijtimoiy hayot. Mahmud Tarobiy qo'zg'oloni (1238). Munkaxon (1251-1259) davrida Chig'atoy ulusining tugatilishi. XIII asming 60-yillarida Olg'o'xon tomonidan Chig'atoy ulusining qayta tiklanishi. Mas'udbekning o'ltirgan pul islohati (1271). Kepakxonning ma'muriy va pul islohatlari. Chig'atoy sulolasi hukmronligiga barham berilishi. XIV-XV asming birinchi yarmida madaniy hayot.

Arin Temur buyuk sarkarda va davlat arbobi.

Arin Temur buyuk sarkarda va davlat arbobi. Arin Temur zukko, tajribali sarkarda va buyuk davlat arbobi. Arin Temurning jahon tarixida tutgan o'rni. O'zbek davlatchiligi asoschisi sifatida. Temur tuzuklari tarixiy muhim manba.

Amir Temur davlatining tashkil topishi.

Amir Temur davlatining tashkil topishi. Amir Temur davriga oid manba va adabiyotlar. Amir Temurning siyosiy maydonga chiqishi. Amir Temur Movaronnahr hukmdori deb e'lon qilinishi. Markazlashgan Amir Temur saltanatining tashkil topishi. Amir Temur saltanatining ma'muriy va harbiy tuzilishi.

Amir Temur davrida siyosiy, ijtimoiy- iqtisodiy hayot.

Amir Temur markazlashgan davlat boshqaruv siyosati. Ichki va tashqi siyosat. Markaziy va mahalliy boshqaruv tizimi. Pul va islohatlari. Suyurg'ol tizimi. Er-suv taqsimoti. Harbiy va sud ishlari. Qishloq xo'jaligining ahvoli. Amir Temurning dehqonchilikni tiklash va rivojlantirishdagi ishlari. Sug'orish inshootlarining qurilishi. Soliq tizimi.

Temuriylar davrida Movaronnahr va Xuroson.

Temuriylar davriga oid manba va adabiyotlar. Amir Temur vafotidan so'ng, temuriylar o'rtasidagi taxt uchun kurash va Temur saltanatining parchalanishi. Temuriylar davrida Movaronnahr va Xurosonda siyosiy hayot. Shohruh Mirzoning va Mirzo Ulug'bek davlati siyosiy tarixi. Mirzo Ulug'bening harbiy yurishlari. Mirzo Ulug'bek davrida ichki va tashqi siyosat. Abu Said va uning avlodlari davrida Movaronnahr siyosiy jarayonlar. So'nggi temuriylarning taxt uchun kurashi.

Temuriylar hukmronligi davrida siyosiy, ijtimoiy-iqtisodiy hayot.

Davlatning boshqaruv tizimi. Urvon va mansablar. Ma'muriy hududiy tuzilishi. Aholining turmush tarzi. Qishloq xo'jaligining ahvoli. Soliqlar va soliq tizimi. Sug'orish inshootlarining qurilishi. Ichki va tashqi savdo. Bozorlarning madaniy markazlar sifatidagi ahamiyati. Xalqaro savdo yo'llari. Temuriylar davrida tashqi siyosat masalasi.

Movaronnahrda Shayboniylar sulolasining hukmronligining o'rnatilishi.

Shayboniylar davriga manba va adabiyotlar. Dashi Qipchoq va Movaronnahr munosabatlari. Shayboniyxon tomonidan Movaronnahr va Xurosonni bosib olinishi. Temuriylar - Shayboniylar - Safaviylar o'rtasidagi siyosiy munosabatlar.

Buxoro xonligining tashkil topishi va siyosiy hayoti.

Ubaydullaxon hukmronligi va Buxoro xonligining tashkil topishi. Abdullaxon II ning hokimiyatga kelishi va Shayboniylar davlatining birlashtirilishi. Movaronnahrda markazlashgan davlatning tashkil topishi. Abdullaxon davrida Buxoro xonligining yukalishi. Ichki va tashqi siyosat. Shayboniylar sulolasining inqirozi.

Shayboniylar davrida Buxoro xonligining ijtimoiy-iqtisodiy hayoti.

Shayboniylar davlatining ma'muriy tuzilishi va davlat boshqaruv tizimi. Markaziy va mahalliy boshqaruv tizimi. Mansab va unvonlar. Pul va islohatlari. Suyurg'ol tizimi. Er-suv taqsimoti. Harbiy va sud ishlari. Er egaligi munosabatlari: iqto, suyurg'ol, tanho, jogir. Sug'orish tizimi va suv inshootlari. Soliq tizimi. Tashqi siyosat. Hindiston, Eron, Turkiya va Rossiya bilan munosabatlar.

Buxoro xonligida Asharxoniyalar sulolasi hukmronligining o'rnatilishi va siyosiy tarixi.

Buxoro xonligida Shayboniylar hukmronligi inqirozining sabablari. Asharxoniyalar sulolasining hokimiyatga kelishi. Xiva xonligining Buxoroga hujumlari. Subxonqulixon davrida Xivaning bo'ysundirilishi. Eron - Buxoro - Hindiston o'rtasidagi siyosiy munosabatlar.

Asharxoniyalar davrida Buxoro xonligida ijtimoiy-iqtisodiy hayot.

Asharxoniyalar davrida davlat boshqaruv va Buxoro xonligining ma'muriy tuzilishi. Ijtimoiy tizimi va harbiy ahvoli. Buxoro xonligining iqtisodiy va harbiy ahvoli. Buxoro xonligining iqtisodiy ahvoli va soliq tizimi. Qishloq xo'jaligi: dehqonchilik va chorvachilik Hunarmandchilik va savdomarkazlari.

Buxoro amirligining tashkil topishi va siyosiy tarixi

Amirlik davriga oid manba va adabiyotlar. Mang'itlarning hokimiyatga kelishi. Muhammad Raximxon davrida Markaziy davlat hokimiyatini mustahkamlanishi va viloyatlarni bo'ysundirishi. O'zbek urug'lari amirlarining isyon va qo'zg'alomlarning kuchayishi. Shohmurodning hokimiyatga kelishi. Markaziy hokimiyatning mustahkamlanishi. Moliya, sud, ma'muriy va harbiy islohatlar. Xiva xonligining Buxoroga hujumlari.

Buxoro amirligining siyosiy, ijtimoiy-iqtisodiy hayoti.

Amirlikda davlat boshqaruv tizimi va ma'muriy tuzilishi. Markaziy boshqaruv tizimi. Davlat muassasalari. Mahalliy boshqaruv tizimi: viloyatlar va tumamlar. Diniy mansablar. Harbiy va sud ishlari. Er-suv mulkchiligi: amlok, mulk, vaqf erlari. Soliq va majburiyatlar. Qishloq xo'jaligi: sun'iy sug'orish tizimi, kanallar. Dehqonchilik va chorvachilik.

Qo'qon xonligining tashkil topishi va siyosiy tarixi (XVIII-XIX asrning birinchi yarmi).

Qo'qon xonligiga oid manba va adabiyotlar. Farg'onada Minglar sulolasining hokimiyatga kelishi (1710). Shohruhbiy va uning vorislari davrida Qo'qon xonligi hududi kengayishi. Norbo'tabek davrida markaziy hokimiyatning mustahkamlanishi. Iqtisodiy hayotning jonlanishi. Olimxon davrida Qo'qonning siyosiy mavqei kuchayishi. Toshkent bekligining bo'ysundirishi. Rossiya bilan savdo munosabatlari o'rnatilishi. Xalq qo'zg'oloni. Xudoyorxon davrida diploqlarning kuchayishi va Musulmonqul faoliyati. Qipchoqlar qirg'ini. Rossiyaning Qo'qon xonligiga hujumlari arafasida Qo'qon xonligining siyosiy ahvoli.

Qo'qon xonligining ijtimoiy-iqtisodiy hayoti.

Qo'qon xonligining davlat boshqaruv tizimi va ma'muriy tuzilishi. Ijtimoiy tabaqalar. Harbiy-ma'muriy amaldorlar. Iqtisodiy hayot: er-mulk munosabatlari, qishloq xo'jaligi, hunarmandchilik va savdo. Sug'orish tizimi. Soliqlar va sud tizimi.

Xiva xonligining tashkil topishi va siyosiy hayoti (XVI-XIX asrning

birinchi yarmi).

Xiva xonligiga oid manba va adabiyotlar. Temuriylar inqirozi va Xiva xonligining tashkil topishi. Eron safaviylar bosqini. Shayboniyalar davrida (1512-1770) siyosiy hokimiyat. Xiva - Buxoro - Eron munosabatlari. Xiva - Rossiya munosabatlari. Elbarsxon davrida Eron shohi Nodirshoh xujumi. Xivada siyosiy parokandalik. Qo'ng'iro't Inoqlarining hokimiyatga kelishi (1770-1920). Siyosiy va iqtisodiy barqarorlik o'rnatilishi. Muhammad Raximxon I davrida Xiva xonligining birlashtirishi. Qoraqalpoqlarning Xivaga bo'ysundirishi. Qoraqalpoqlar qo'zg'aloni. Rossiya bosqini arafasida Xiva xonligining siyosiy ahvoli.

Xiva xonligining siyosiy, ijtimoiy-iqtisodiy hayoti.

Xiva xonligining davlat boshqaruv tizimi. Saroy unvonlari: harbiy-ma'muriy va diniy amaldorlar. Islohatlar. Kengash (Devon) ta'sis etilishi. Xonlikning ma'muriy tuzilishi va ijtimoiy tizimi. Harbiy, sud va soliq tizimi. Qishloq xo'jaligi: dehqonchilik va chorvachilik. Sug'orish tizimi va kanallar. Said Muhammad Raximxon II (Fetuz) davrida ijtimoiy, iqtisodiy va madaniy hayot.

XVI-XIX asrlarda qoraqalpoqlar.

Qoraqalpoqlar yozma manbalarda. Ularning ajdodlari. Qoraqalpoq xalqining shakllanish jarayoni (VIII-X asr). Orol atrofi va Kerder viloyati. Qoraqalpoqlarning ko'chishi hamda o'troqlashuvi. O'rta Osiyo manbalarida alohida xalq sifatida tilga olinishi va davlatchiligi boshlanishi (XIV). Qoraqalpoq xalqining tashkil topishi (XV), Qoraqalpoqlarning Surxandaryo va O'rta Zarafshonga ko'chishi (XVI-XVIII). Qoraqalpoqlar xo'jaligi. Shaharlari va ovullari.

XIX asr o'rtalarida o'zbek xonliklaridagi siyosiy va ijtimoiy-iqtisodiy hayot.

XIX asr o'rtalarida Qo'qon xonligidagi siyosiy va ijtimoiy-iqtisodiy ahvoli. Qo'qon xonligi va Buxoro Amirliqi o'rtasidagi munosabatlar.

Buxoro amirligida siyosiy va ijtimoiy-iqtisodiy ahvoli. Amirlikning davlat boshqaruv tartibi. Buxoro Amirligidagi unvonlar va mansablar. Er egaligi shakllari va xo'jaligi. Soliq siyosati.

Xiva xonligidagi ijtimoiy-iqtisodiy va siyosiy jarayonlar. Davlat boshqaruv tartibi. Er egaligi shakllari. Xo'jaligi. Xonlikdagi madaniy hayot.

O'rta Osiyo xonliklarini Rossiya imperiyasini tomonidan bosib olinishi. Rossiya imperiyasining Turkiston o'lkasidagi mustamlaka ma'muriy boshqaruv tizimi va mustamlakachilik siyosati.

Rossiya imperiyasi qo'shinlari tomonidan Oqmachi, Pishpek Avliyoota, Turkiston va Chimkent shaharlarini bosib olinishi. Rensburg general-gubernatorligi tarkibida Turkistonviloyatining tashkil etilishi. Rossiya imperiyasi va Buxoro qo'shinlari o'rnatilishi. Zarbuloqda Buxoro qo'shinlarining Samarqand va Kattago'rg'ning istilo qilinishi.

mag'lubiyati Rossiya-Buxoro sult shartnomalari va amirlikni Rossiya vassaliga aylanishi: 1873 yil Xiva xonligiga qarshi yurish. Gandimiyon shartnomasi. Turkiston general-gubernatorligining tashkil etilishi. Rossiya imperiyasining Turkistondagi mustamlaka ma'muriy-boshqaruvi siyosatining mohiyati. Turkiston o'lkasini boshqarish hususida 1865-1917 yillar oralig'ida qabul qilingan Nizomlar va ularning o'lkada mustamlakachilik tizimini mustahkamlashdagi o'rni.

XIX asrning 70-90 yillarida Turkiston o'lkasida xalq harakatlari.

XIX asrning 70-yillarida Qo'qon xonligi aholisining siyosiy va iqtisodiy huquqsizligiga qarshi norozlikning kuchayib borishi. "Po'latxon" qo'zg'olonining boshlanishi, boshqichlari va mag'lubiyati sabablari. Qo'qon xonligining tugatilishi. Turkiston general-gubernatorligining tarkibida Farg'ona viloyatining tashkil etilishi.

1892 yilgi Toshkent «Yabo isyon». Qo'zgon kelib chiqishining asosiy sabablari. Mustamlaka ma'muriyati tomonidan qo'zgonning ayovsiz bosirilishi. Qo'zgon ishtirokchilari ustidan o'tkazilgan sud jarayoni. Xalq harakatlarining tarixiy ahamiyati.

1898 yil Andijon qo'zgoni. Farg'ona Rossiya imperiyasining asosiy paxta eushinuvchi markazi. Qishloq xo'jaligining bir yoqlama rivojlanishi, uning salbiy oqibatlari. Muhammad Ali Dukchi Eshon mustamlaka tuzumiga qarshi kurashda xalq yo'lboshchisi. Uning siyosiy faoliyati. Farg'ona vodiysi qo'zgonning asosiy markazi ekanligi. Qo'zgonning tarixiy ahamiyati. Andijon qo'zgoni ishtirokchilarining qamoqqa olinishi. Ular ustidan olib borilgan sud-tergov jarayoni.

XIX asr oxiri XX asr boshlarida Buxoro amirligi va Xiva xonligida ijtimoiy-iqtisodiy va siyosiy hayot. XIX asr oxiri - XX asr boshlarida qoragalpoqlar, ijtimoiy-iqtisodiy va siyosiy hayot.

XIX asr oxiri XX asr boshlarida Buxoro amirligi va Xiva xonligidagi ijtimoiy - siyosiy jarayonlar. Buxoro amirligi va Xiva xonligida xalq norozilik harakatlarning kuchayib borishi va qo'zgonlarga aylanishi. Buxoro amirligi va Xiva xonligidagi dehqonlar harakatining o'ziga xos xususiyatlari.

XIX asrning 20-60 yillarida quyil Amudaryo qoragalpoqlarining siyosiy ahvoli. Qoragalpoqlar Rossiya imperiyasi tarkibida. Xiva xonligi tarkibidagi qoragalpoqlarining ijtimoiy-iqtisodiy ahvoli.

Turkiston XX asr boshlarida (1900-1917 yillar).

Birinchi Jahon urushining Turkiston o'lkasiga ta'siri. 1916 yil milliy-ozodlik harakati.

XX asr boshlarida Turkistonda ijtimoiy hayot. Temir yo'llar qurilishi (Qizilravot-Ashxobod-Samarqand (1888), Toshkent-Orenburg (1900-1906)) va uning iqtisodiyotga ijobiy ta'siri. Turkistonda sanoat ishlab chiqarishning rivojlanishi. Rossiya monopolistik kapitalning o'lka xalq xo'jaligining barcha tarmoqlariga kirib kelishi. Turkiston iqtisodiyotida Rossiya monopolistik mavqening kuchayib borishi. XX asr boshlarida sanoat ishchilarining shakllanishi

jarayoni. Birinchi jahon urushi yillarida Turkiston o'lkasida ijtimoiy-iqtisodiy va siyosiy hayot. Mustamlaka zulmning kuchayishi. Turkiston o'lkasining Rossiya imperiyasi iqtisodiyotida tutgan o'rni. 1914 yil 26 iyul Turkiston o'lkasining "Favqulodda muhofaza holatida" deb e'lon qilinishi, mirlashlik nazoratining kuchaytirilishi.

1916 yil 25 iyundagi podsho farmoni va uning mohiyati. Turkiston o'lkasi mahalliy xalqlarining farmonga munosabati. 1916 yil qo'zgonning turli viloyatlardagi o'ziga xos xususiyatlari (Xo'jand, Samarqand, Toshkent, Farg'ona, Jizzax va boshqalar). Qo'zgon harakatlari mustamlakachilarga qarshi milliy-ozodlik harakatiga aylanishi.

Turkiston o'lkasida jadidchilik harakati va siyosiy harakatlari.

Jadidchilik harakatining vujudga kelishidagi tarixiy shart sharoitlar. Jadidchilikning ijtimoiy-siyosiy, madaniy-ma'rifiy, g'oyaviy-mafkuraviy va istiqbolchilik harakati sifatida maydonga chiqishiga turki bo'lgan omillar. Turkiston o'lkasi jadidchilik harakati namoyondalari va ularning milliy uyg'unlashda tutgan o'rni.

Jadid maktablari tashkil topishi va rivojlanishi. Jadid milliy matbuoti. Jadid madaniy-ma'rifiy tashkilotlari va jadid adabiyoti. Jadidlarning siyosiy qarashlari. Turkiston o'lkasida yangi siyosiy partiya va tashkilotlar. Sosial demokratik g'oyalarning Turkiston o'lkasiga kirib kelishi.

1917 yil fevral inqilobi va Oktyabr to'ntarishi.

Turkiston muhtoriyati - milliy demokratik davlatchilikning dastlabki tajribasi.

1917 yil boshlarida Rossiyadagi siyosiy vaziyat, Petrogradagi inqilobiy voqealarning nihoyasiga etishi. Monarxiyaning ag'darilishi Rossiyada tuzilgan qo'shokimiyat. Fevral demokratik inqilobning o'ziga xosligi. Rossiyadagi fevral burjuva-demokratik Turkiston o'lkasimusalmon maholisiningsiyosiy jihatdanyug'onishiga ta'siri. O'lkada qo'shokimiyatchilikning tarkib topa boshlashi. Sovetlarning tuzilishi, Turkiston komiteti va uning faoliyati. Toshkent soveti, Milliy demokratiya, jadidlar harakati, mahalliy aholining jamoat tashkilotlari. Xalq vakillarining birinchi majlisi.

«Sho'roi islom» tashkilotining tuzilishi va uning faoliyati. Toshkentda musulmonlarning butun Turkiston s'ezdi (1917 yil 17-21 aprel) va unda ko'rilgan masalalar. Butunturkiston musulmonlarining II O'lka s'ezdi (1917 yil sentyabr). "Itifoqi musulmin" ning tuzilishi. O'lkada qurolli to'ntarishning amalga oshirilishi, shahar va tumanlarda sovet hukumatining o'rnatilishi.

Toshkentdagi Xalq Komissarlari Sovetining tashkil etilishi va faoliyati. Mahalliy siyosiy tashkilotlarning faoliyatini Qo'qondan turib davom ettirilishi. 1917 yil Qo'qon shahrida o'lka musulmonlarining IV favqulodda s'ezdining ish boshlashi va Turkistonni Rossiya Federativ Respublikasi tarkibida hududiy jihatdan muhtor deb e'lon qilinishi. Turkiston muhtoriyati rahbarlari va ularning faoliyati.

Turkistonda xalq hukumatini keng jamoatchilik tomonidan olqishlanishi. Turkiston mulhoriyati hukumati tuzilganidan keyingi siyosiy kurashlar. Turkiston mulhoriyatining sovet hukumati tomonidan tor-mor etilishi. Qo'qon fojiasi, uning ayanchli oqibatlari va sovetlarning o'lkada yalqa hukmron bo'lib qolishlari. Sovetlarning iqtisodiy tadbirlari va ularning oqibatlari.

Turkistonda sovet hokimiyatiga qarshi qur'oli harakat

Turkiston o'lkasida Milliy ozodlik va istiqloq uchun harakatning boshlanishi, uning sabablari. Siyosiy vaziyat. Milliy vatangarvlarining qo'lliga qur'ol olishlari va bolsheviklar rejimiga qarshi istiqlochlik harakatini keng tus olishi. Harakatning kuchlari va boshqilari. Farg'ona vodiysida istiqlochlik xarakati, ularning namoyondalari. Kichik va Katta Ergashlar. Muhammad Aminbek Ahmadbek o'g'li (Madaminbek), Shermuhammadbek va boshqalar. O'lkadagi istiqlochlik xarakatining o'ziga xos milliy xarakteri va xususiyatlari. BXSР va XXSRdagi harakatlarning xususiyatlari. Ayrim guruhlarning bu harakatlardan o'z manfaatlari yo'lida foydalanishga intilishi. Turkistonda mustamlakachilarga qarshi qarshilik harakatining bostirilishi, uning sabablari va saboqlari.

Turkistonda sovet boshqaruv tizimining mustahkamlanishi, ijtimoiy-iqtisodiy sohadagi o'zgarishlar

Sovet-mustabidboshqaruv tizimining shakllanishi. Moliya, sanoat tarmoqlari, transport, hunarmandchilikdagi o'zgarishlar. Iqtisod sohasisdagi yangi chora tadbirlar. Yangi iqtisodiy siyosat (Y'ALS) (1921 y.) va uning mazmun - mohiyati. Soliqlar tizimini joriy etish. Turkiston iqtisodiyotidagi kelishmovchiliklar. Turkiston Iqtisodiy Kengashi (Turk EKOSO)ning tuzilishi (1921y. mart). TurkYeKOSO tarkibida Davlat rejalashtirish Komissiyasi (Gosplan)ni tashkili etilishi. Pul islohoti, markaziy bank bo'linmalari, Turkiston banklarini tashkili etilishi. Sanoat va hunarmandchilik sohalariga nisbatan iqtisodiy siyosatladi liberalashuv (kelishuvchilik). Agrar sohadagi munosabalar, er munosabatlari, paxtachilik va u bilan bog'liq sanoat korxonalarini faoliyatini. Shirkat xo'jaliklari, kooperatsiya turlari. Ijtimoiy hayotidagi ahvol. Sovet hukumati iqtisodiy siyosatining mustamlakachilik mohiyati.

Xiva xonligi va Buxoro amirligining qizil armiya tomonidan tugatilishi.

XXSR va BXSРning tashkili topilishi. O'rta Osiyoda Milliy hududiy chegaralanishning o'tkazilishi.

1917-1920 yillarda Xiva xonligidagi ijtimoiy - iqtisodiy ahvol. Siyosiy o'zgarishlar (Yosh xivaiiklar partiyasi faoliyatini). Xonlikda vaziyatning keskinlashib borishi. Asfandiyorxonning olib borgan ichki va tashqi siyosati. Junaidxonning (1857-1938) faoliyatini. Asfandiyorxonning o'ldirilishi. Said Abdulloni xon deb e'lon qilinishi va uning taxtdan voz kechishi. Hokimiyatni muvaqqat inqilobiy xukumat qo'lliga o'tishi. 1920-1924 yillarda Xorazmdagi ijtimoiy-siyosiy jaryonlar, Butunxorazm birinchi qurultoyi va Xorazm Xalq Sovet respublikasi tuzilganligini e'lon qilinishi (1920 yil 26 aprel). Xukumat raisi Polvonniyoz Xoji Yusupov, muovirlari - Jumaniyoz Sultonmurodov, Qo'shnamaxxon Saqiyevlar faoliyatini. G'oyaviy - siyosiy kurash. Xorazmda vatangarvlar harakati. Xalq xo'jaligining

ahvoli, aholi turmushdarajasi.

1917-1920 yillarda Buxoro amirligidagi ijtimoiy-iqtisodiy va siyosiy holat. Amir Said Olimxon yurgizgan ichki va tashqi siyosat. «Yosh buxoroliklar» tashkiloti faoliyatini. 1918 yil mart oyi vooqalari. Vaziyatning keskinlashib borishi F.Kolesov vooqalari, Qizil tepa bitimi (1918 y. 25 mart). F. Xo'jayev, A.Firrat va boshqalarni milliy harakatdagi faoliiklari. Buxoro amirligining tugatilishi, Buxoro Xalq Sovet respublikasining tashkili etilishi. 1920-1924 yillardagi ijtimoiy-iqtisodiy va siyosiy jaryonlar. O'rta Osiyo - Turkiston xalqlarining yagona va umumiyvatani.

«Markaz»ning tarixan tarkib topgan uchta (Turkiston, Buxoro va Xorazm) davlatlarini tugatib o'rninga yangi davlat tuzish g'oyasi. Milliy respublikalar va viloyatlar tuzishga ko'rsatma berilishi va uning siyosiy jihatdan asoslanishi. TASSRni bo'lib tashlash. Buxoro hamda Xorazm Xalq Sovet Respublikalarini tuzish uchun RKP (b)MK hamda Turkkomissiya o'tkazgan tadbirlari, tuzgan loyihalari o'tkazgan tazyiqlar va chiqarilgan qarorlar. Turkkomissiya raisi Ya. Rudzutak bilan Turor Riskulov boshchiligida bir guruh milliy etakchilar o'rtasidagi munozarali nizolar. O'rta Osiyoni milliy - hududiy jihatdan qayta tuzish masalasi ni partiya organlarida muhokama qilinishi. O'rta Osiyo byurosi (Stredazbyuro)ning roli (1922-1923 yy.). O'rta Osiyoni chegaralab bo'lish va milliy respublikalar tuzish masalasi ni Turkiston, Buxoro va Xorazm respublikalari MIQ hamda Kompartiya majlislarida muhokama qilinishi va ularning chegaralanishga bildirgan roziliklari hamda qabul qilgan rezolyusiyalari. Milliy - hududiy chegaralanish. O'zbekiston SSRning tuzilishi. Er maydoni, aholisi. O'zbekiston SSRning SSSR tarkibiga kirishi.

O'zbekiston 1925-1941 yillarda

O'zbekistondagi ijtimoiy-siyosiy o'zgarishlar. SSSRda boshqaruvning ma'muriy-buyruqbozlik tuzimining qaror topilishi va mustahkamlanishi.

Partiyaning davlat apparatini «mahalliyashirish» niqobi ostida yurgizgan siyosati. O'zbekiston SSRning yangi Konstitusiyasini qabul qilinishi va uning respublikada ma'muriy-buyruqbozlik tizimini mustahkamlashdagi roli. Sanoat korxonalarining tashkili etilishi va faoliyatini. Kishloq xo'jaligi, jamolashirish siyosati va uning oqibatlari.

Xalq ta'limi, maorif sohasisda bajarilgan ishlar, maktab qurilishi. O'qitishning shakli va usullari, an'anaviy maktablarni tugatish, maktablarni pedagogik kadrlar bilan ta'minlanishi. Xalq ta'limiga buyruqbozlik nuqtai nazaridan turib yondashuvning kuchayib borishi. XX asr 30 - yillar boshlarida yozuvchi va adiblar faoliyatini. O'zbek Milliy dramaturgiyasi va musiqi, teatr va kino. Mustabid tuzimning qatog'on siyosati. «O'n saktizlar guruhini», «Inog'omovchilik»,

«Qosimovchilik». Atoqli ma'rifatchi Munavvar Qori Abdurashidxonov boshchiligidagi «Milliy istiqloq» tashkilotining tor-mor etilishi. Partiya, sovet xo'jalik xodimlari, harbiylar, ziyolilar, ruhoniylar, ishchilar va kolxozchilar orasida han «ozalash» ishlarini o'tkazilishi. Milliy rahbar kadrlar (Akmal Ikromov, Usmon Yusupov) hayoti va faoliyatini. Sovet qatog'on siyosatining asoratlari.

O'zbekiston ikkinchi jahon urushi yillarida (1941-1945 yillar)

Ikkinchi jahon urushining boshlanishi. O'zbek xalqining yuksak gumaniizmi, Urushning og'ir yillarida o'zbek xalqining asosiy ma'naviy-ahloqiy hususiyatlari va insonparvarligining yorqin namoyon bo'lishi. Respublika ijtimoiy-iqtisodiy salohiyatini urushga safarbar etilishi, frontga safarbar qilinganlardan tuzilgan milliy brigadalar. Ikkinchi jahon urushida Qoraqalpog'iston respublikasi mehnikashlarining faol ishtiroki. Qoraqalpog'istonlik o'g'lonlarning jangohlardagi qahramonlik jasoratlari. Frontgavyuborilgan qishloq xo'jalik maxsulotlari. Mudofaa uchun shaxsiy jang'armalar. Evaknasiya qilingan aholiga hamda jangchilar oilalariga g'amxo'rlik va mehribonlik. Urush yillarida fan va madaniyat. Fanlar Akademiyasi va ilmiy tekshirish institutlarining faoliyati. Adabiyot vasan'at.

1917-1991 yillarda Qoraqalpog'iston (sovet xokimiyatini o'rnatilishi vamustahkamlanishi)

1917-1918 yillarda Turkiston o'lkasining Amudaryo bo'limidagi siyosiy jarayonlar. Ijtimoiy-iqtisodiy vaziyat. Er-suv munosabatlari. "Harbiy kommunizm" siyosati, yangi iqtisodiy siyosatning o'tkazilishi. Sovetlar hukmronligining Amudaryo viloyati iqtisodiyotiga salbiy ta'siri. Kadrlar masalasi, undagi nomtanosib siyosat, 1917-1924 yillarda Qoraqalpog'istonda sovet xokimiyati boshqaruv tizimining mastahkamlanishi va uning milliy siyosati. Milliy mustaqillik uchun kurashning davom etishi. Qoraqalpog'iston muhtor viloyatining tuzilishi (1925 fevral), xo'jalik tarmoqlardagi o'zgarishlar. Qishloq xo'jaligidagi o'zgarishlarning xususiyatlari. 1946-1991 yillarda Qoraqalpog'istondagi ijtimoiy-iqtisodiy jarayonlar. Qishloq xo'jaligi, sanoat sohasi va madaniy-ma'rifiy sohalardagi o'zgarishlar.

O'zbekiston 1946-1985 yillarda

Ijtimoiy siyosiy tuzum. Kompartiya siyosati va mafkurasidagi ko'zbo'yamachiliklar va uning inqirozga yo'l tutishi. KPSS yakka hukmronligining xalokat tomon borishi. Sh.R.Rashidovning davlat va jamoat arbobi sifatidagi faoliyati. Respublika sanoat taraqqiyotining bir tomonlama yo'nalishi. Sanoat tarmoqlari. O'zbekistonning industrial rivojlanishi - ishchi va mutaxassis kadrlar tayyorlash. Agrar sohadagi yutuq va kamchiliklar, ma'naviy madaniy hayot. Adabiyot va san'at. Ekologik muammolarning yuzaga kelishi, keskinlashuvi va oqibatlari. Orolfojiasi.

1985-1991 yillarda O'zbekistondagi ijtimoiy-iqtisodiy va siyosiy jarayonlarning xususiyatlari

Mamlakatdagi ijtimoiy, iqtisodiy va madaniy hayot. "Qayta qurish" siyosati. "Qayta qurish" yillarida O'zbekiston iqtisodiyotidagi inqirozli jarayonlarning kuchayishi. O'zbek xalqining milliy o'zligini anglashining boshlanishi. O'zbekistonda ijtimoiy-siyosiy inqirozning yanada keskinlashuvi. O'zbekistonda kadrlarga bo'lgan munosabat. O'zbek ishi, "Paxta ishi" kabi kampaniyalarning o'tkazilishi. Millatlararo munosabatlarning keskinlashuvi.

Davlat tili to'g'risida qonunning qabul qilinishi. O'zbekiston bilan Markaz munosabatlarning keskinlashuvi. Ijtimoiy jarayonlar. O'zbekistonda Prezidentlik boshqaruvining joriy etilishi. I.A. Karimovning O'zbekiston Prezidenti etib saylanishi. "Mustaqillik Deklaratsiyasi"ning qabul qilinishi.

Mustaqil O'zbekiston Respublikasining tashkil topishi va uning tarixiy ahamiyati. O'zbekistonning o'z istiqbol va taraqqiyot yo'li.

Davlat mustaqilligi sari tashlangan qadamlar. O'zbekistonning iqtisodiy mustaqillik va siyosiy suvereniteti uchun amaliy harakatlar. O'zbekiston siyosiy tizimidagi o'zgarishlar. O'zbek tiliga davlat tili maqomining berilishi va uning tarixiy ahamiyati. O'zbekiston Respublikasida Prezidentlik institutining joriy etilishi. I.A. Karimovning O'zbekiston Respublikasi Prezidenti etib saylanishi.

"Mustaqillik Deklaratsiyasi"ning qabul qilinishi. O'zbekiston Davlat suverenitetining e'lon qilinishi va uning tarixiy ahamiyati. Mustaqil taraqqiyotning dastlabki bosqichidagi muammolar. O'zbekistonning o'ziga xos taraqqiyot yo'lini tanlashi. Taraqqiyotning "O'zbek modeli" va uning o'ziga xos xususiyatlari. O'zbekistonning ijtimoiy-siyosiy rivojlanish strategiyasi: yangilanish va taraqqiyot yo'li. O'zbekistonning iqtisodiy mustaqilligini ta'minlashga qaratilgan strategiya asoslari. O'zbekiston mustaqilligining huquqiy asoslarini yaratilishi. Yangi Konstitusiyaning qabul qilinishi.

O'zbekistonda demokratik, fuqarolik jamiyati asoslarining shakllantirilishi, amalga oshirilgan siyosiy o'zgarishlar

Milliy davlat tizimining barpo etilishi, boshqaruvda yangi usullarining shakllantirilishi, huquqni boshqarish organlarining yanada rivojlan-tirilishi. Mustaqil O'zbekistonda hokimiyatlar bo'yinlashi prinsipi. O'zbekistonda ko'ppartyaviylik tizimining shakllanishi va uning ahamiyati. Siyo-siy partiyalar faoliyatidagi xususiyatlar. O'zbekistonda parlament tizimi va undagi islohotlar. O'zbekistonda nodavlat, notijorat tashkilotlar va ularning siyosiy, ijtimoiy hamda iqtisodiy jarayonlarda tutgan o'rni. O'z-o'zini boshqaruv organlarining faoliyati va ularning jamiyati demokrat-lashtirishdagi o'rni.

Mamlakatimizda demokratik islohotlarni yanada chuqurlashtirish va fuqarolik jamiyatini rivojlantirish konsepsiyasining mohiyati.

Iqtisodiy islohotlar, xususiy mulkchilikning shakllanishi. O'zbekistonda bozor munosabatlarning rivojlanishi

O'zbekiston Respublikasida bozor munosabatlarning shakllanishi, uning yo'nalishlari, bosqichlari va xususiyatlari. O'zbekiston Respublikasida bozor munosabatlarga o'tishning huquqiy asoslarini yaratilishi. Iqtisodiy islohotlarning besh tamoyilini amalga oshirish mexanizmi. Bozor inflyatsiyasining shakllanishi, qishloq xo'jaligidagi islohotlar, uning vazifalari va yo'nalishlari. Sanoat, avtomobilsozlik sohasini rivojlantirish. Makroiqtisodiyotni barqarorlashtirishga erishish.

Jahon moliyaviy inqirozini yuzaga kelish sabablari, oqibatlari va uni O'zbekistonda bartaraf etish yo'llari. Mamlakat iqtisodiyotini modernizatsiya va

diversifikatsiya qilinishi, bank-moliya tizimini mustakamlash. Eritilgan yangimarralar.

Kuchli ijtimoiy siyosat konsepsiyasining shakllanishi, bosqichlari va rivojlantirishi. Nodavlat, notijorat tashkilotlarining ijtimoiy himoyani amalga oshirishidagi shirkati.

Mustaqillik yillarida O'zbekistonning ma'naviy va madaniy taraqqiyoti. Ta'lim sohasida amalga oshirilgan islohotlar

Mustaqillik yillarida ma'naviy va ma'rifiy hayot. Milliy istiqlol g'oyasi va mafkuraviy masalalar. Milliy urf-odatlar, qadriyatlar va an'analarning tiklanishi.

Mustaqillik yillarida buyuk ajdodlar va tarixiy shaxslarga bo'lgan e'tibor. O'zbekiston Respublikasi Birinchi Prezidenti Islom Karimovning ajdodlar merosi va milliy qadriyatlarini tiklash borasidagi xizmati. Tarixiy shaharlar (Buxoro, Samarqand, Mary'ilon, Qarshi, Toshkent, Xiva, Shahrisabz) yubileylarining jahon miqyosida keng nishonlanishi. Toshkent shahrining Islom madaniyati poytaxti deb e'lon qilinishi va uning ahamiyati. Madaniyat va san'at sohasining rivojlanishi. Xalqaro ko'rik-tanlovlarning o'tkazilishi. Milliy sport turlarining rivojlantirishi. O'zbekistonning millatlararo va dinlararo munosabatlardagi barqarorlikni ta'minlash borasidagi davlat siyosati.

Mustaqillik yillarida ilm-fanning rivojlanishi. Yangi jamiyat qurishda ta'lim va tarbiyaning roli. "Ta'lim to'g'risida"gi Qonun va "Kadrlar tayyorlash Milliy dasturi"ning qabul qilinishi. Dasturning maqsad va vazifalari, uni amalga oshirish mexanizmi va bosqichlari, uning natijalari.

Ta'lim tizimida yangi islohotlarning boshlanishi. Unda oliy ta'lim tizimini kelgusida kompleks rivojlantirish bo'yicha belgilangan vazifalar. Mamlakatning ijtimoiy-iqtisodiy taraqqiyoti istiqbollari, jamiyat ehtiyojlari, ilm-fan, madaniyat, texnika va texnologiyalarning zamonaviy yutuqlaridan kelib chiqqan holda tubdan takomillashtirish yuzasidan belgilangan vazifalar.

Mustaqillik yillarida Qoraqalpog'iston Respublikasi

Mustaqillik yillari Qoraqalpog'iston Respublikasining iqtisodiy yangilanishi. Qoraqalpog'iston Respublikasida qishloq xo'jaligi sohasidagi o'zgarishlar. Ma'naviy-madaniy sohada o'zgarishlar. Qoraqalpog'iston Respublikasi ta'lim tizimidagi islohotlar. Mustaqillik yillari Qoraqalpog'iston Respublikasida ekologik ahvolni yaxshilash borasida davlat siyosati.

O'zbekiston va jahon hamjamiyati

O'zbekistonning tinchliksevar tashqi siyosati va uning jahon hamjamiyati tomonidan tan olinishi. O'zbekistonning xalqaro tashkilotlar va xorijiy mamlakatlardan bilan iqtisodiy-siyosiy aloqalarining yo'lga qo'yilishi. O'zbekiston Respublikasining BMTga a'zo bo'lishi va jahon hamjamiyatidagi o'ziga xos o'rni. O'zbekistonning MDHdagi o'rni va mavqeni oshib borishi. O'zbekistonning

Markaziy Osiyo davlatlari bilan o'zaro hamkorligi. O'zbekistonning Evropa Ittifoqi mamlakatlari bilan istiq-bolli hamkorliklari. O'zbekistonning geosiyosiy va geoiqtisodiy o'rni. Tashqi siyosiy faoliyat konsepsiyasi.

Markaziy Osiyoda xavfsizlik masalalari, terrorizm, gijohvandlik va odam savdosiga qarshi kurashda O'zbekiston Respublikasining faoliyati. O'zbekistonning SHHT bilan aloqalari. O'zbekistonning Markaziy Osiyo, MustaqillDavlatlar Hamdo'stligi davlatlari bilan yangi strategik sherikchilik shartnomalarining imzolaniishi. O'zbekiston Respublikasining faol tashqi siyosatini yangi bosqich. O'zbekistonning mintaqada tinchlik va barqarorlikni ta'minlash borasidagi olib borgan siyosati.

2017-2021 yillarda O'zbekiston Respublikasini rivojlantirishning beshita ustuvor yo'nalishlari bo'yicha Harakatlar strategiyasining qabul qilinishi va uning ahamiyati

Mustaqillik yillari amalga oshirilgan islohotlarning milliy davlatchilikni tiklash va mustakamlash, davlatimiz chegaralarini dahsiz-ligini, jamiyada qonun ustuvorligini, inson huquqlari va erkinlik-larini, millatlararo totuvlik va diniy bog'rikenglik muhitini ta'minlash. 2017-2021 yillarda O'zbekiston Respublikasini rivojlantirishning beshita ustuvor yo'nalishi bo'yicha Harakatlar strategiyasining ishlab chiqilishi, hayotga joriy etilishi va uning ahamiyati.

Strategiyaning ta'limot izlash va rivojlantirish ekanligi. Strategiyaning taktik vazifalarni belgilashdan iborat ekanligi. "O'zbekiston Respublikasining xalqaro

reytingvayandeksizlardagi o'rinishaxshilashandadavlatortorganlarivatashtiklotlaridavlatbi lantizimlilashningyangimexanizminijoriyetish"borasidagidavlat siyosati, bu borada huquqiy-normativhujjatlarining qabulqilinishi. Mazkur yo'nalishdagi ishlarining samaradorligiga to'siq bo'layotgan munammolarni bartaraf etish yuzasidan olib borilayotganchora-tadbirlar.

O'zbekiston Respublikasining suveren indeks va indikatorlar tizimiga integratsiyalashuv jarayonlarining jadallashtirilishi.

"Biznes yuritish" indeksi, Boshqaruv sifati indikatorlari, Elektron hukumatni rivojlantirish reytingi, "Korruptsiyani qabul qilish" indeksi, "Logistika samaradorligi" indeksi, Jahon bankining Statistik salohiyat indeksi, Iqtisodiy erkinlik indeksi, Iqtisodiy hamkorlik va taraqqiyot tashkilotining (HITT) mamlakatlarga xos xatirlarni tasniflash tizimi, Inson kamoloti indeksi, Huquq ustuvorligi indeksi, Jahon mamlakatlari demokratiyasi indeksi, Mahbuot erkinligi indeksi (umumiy 13ta).

2017-2021 yillarda O'zbekiston Respublikasini rivojlantirishning beshita ustuvor yo'nalishlari bo'yicha Harakatlar strategiyasida davlat va jamiyat qurilishi tizimini takomillashtirishning ustuvor yo'nalishlarini belgilanishi.

O'zbekistonda demokratik islohotlarni chuquralashtirish va mamlakatni modernizatsiya qilishda Oliy Majlis, siyosiy partiyalarning rolini yanada kuchaytirish, davlat boshqaruv tizimini tubdan isloh qilish, jamoatchilik boshqaruv

va O'zbekiston yoshlar ittifoqi faoliyatini qo'llab-quvvatlash to'g'risida"gi 2017 yil 5 iyul Farmonining qabul qilinishi. O'zbekistonda "Yoshlar kuni"ning deb e'lon qilinishi.

Aholining ehtiyojmand qatlamlarini ijtimoiy himoyalashni yanada kuchaytirish ishlarini olib borilishi. Uy – joyi bo'lmagan yoki eski uylarda yashovchi respublikaning har bir tumani va shahridagi oilalarga arzon uy-joylar berishni yo'lga qo'yilishi, respublikaning har bir tumani va shahrida maishiy texnika yoki bir boshdan qoranol xarid qilib berish ishlarini amalga oshirilishi. Og'ir kasalliklar mavjud bo'lgan taqdirda tibbiy xizmatlar haqini to'lash kabllarning amalga oshirilishi.

2017-2021 yillarda O'zbekiston Respublikasini rivojlantirishning beshta ustuvor yo'nalishlari bo'yicha Harakatlar strategiyasida xavfsizlik, millatlararo totuvlik va diniy bag'rikenglikni ta'minlash hamda chuqur o'ylangan, o'zaro manfaatli va amaliy tashqi siyosat sohasidagi ustuvor yo'nalishlarni belgilanishi.

O'zbekistonda chuqur o'ylangan o'zaro manfaatli va amaliy tashqi siyosat sohasidagi ustuvor yo'nalishlarning belgilanishi. Davlat mustaqilligi va suverenitetini mustahkamlash, mamlakatning xalqaro munosabatlarning teng huquqli sub'ekti sifatidagi o'rni va rolini oshirish, rivojlangan demok-ratik davlatlar qatnonga kirish, O'zbekistonning tevarigida xavfsiz-lik, barqarorlik va ahil qo'shmchilik muhitini shakllantirish. O'zbekiston-Qirg'iziston munosabatlari. O'zbekiston Respublikasi bilan Qirg'iziston respublikasi o'rtasida o'zbek-qirg'iz davlat chegarasi to'g'risidagi shartnomani imzolamishi. O'zbekiston-O'zong'iston, O'zbekiston-Turkmaniston, O'zbekis-ton-Tojikiston munosabatlari. O'zbekiston Respublikasi bilan Tojikiston Respublikasi o'rtasida o'zbek-tojik davlat chegarasining alohida uchastkalari to'g'risidagi shartnoma.

O'zbekiston Respublikasining xalqaro nufuzini mustahkamlash, jahon hamjamiyatiga mamlakatda olib borilayotgan islohotlar haqida xolis axborot etkazish. O'zbekiston Respublikasining tashqi siyosiy va tashqi iqtisodiy faoliyatini normativ-huquqiy bazasini hamda xalqaro hamkorlikning shartnomaviy-huquqiy asoslarini takomillashtirish. Davlat chegarasini dimlitasiyavademarkasiyaqilishmasalalarinihal etish

O'zbekistonda EXHT faoliyati. EXHTning Loyihalarni Muvofig-lashtiruvchi markazining O'zbekistonning inson huquq va erkinliklari masalalaridagi xalqaro majburiyatlarini bajarish sohasidagi salohiyatini oshirish bo'yicha bajarilgan vazifalar. O'zbekistonning SHHT bilan hamkorligi. 2019 yil Bishkekda bo'lib o'tgan SHHT Davlat rahbarlari kengashining o'n to'qqizinchi majlisida O'zbekiston Prezidenti Sh.Mirziyoyevning ma'ruzasi. Unda qo'yilgantaliklilar.

Asosiy va qo'shimcha adabiyotlar hamda axborot manbalari:

Asosiy adabiyotlar

1. O'zbekiston tarixi. Oliy o'quv yurtlarining tarix fakulteti talabalari uchun darslik / Mas'ul muharrir A.S.Sag'dullayev. – Toshkent, 2019.
2. Novyeshaya istoriya Uzbekistana. – Toshkent. Adabiyot uchuqunlari, 2018.

-S.512.

3. 2017-2021 yillarda O'zbekiston Respublikasini rivojlantirishning beshta ustuvor yo'nalishlari bo'yicha Harakatlar strategiyasida. – Toshkent, O'zbekiston, 2017.
4. O'zbekistonning yangi tarixi. 1, 2, 3-kitoblar. –Toshkent.: Sharq, 2000.
5. O'zbekiston tarixi (1917-1991 yillar). 1-2-tom. Mas'ul muharrirlar: R. Abdullayev, Q. Rajabov, M. Rahimov. –Toshkent: O'zbekiston, 2019.
6. Ziyoyev X. O'zbekistonning mustaqillik uchun kurashlari tarixidan. – Toshkent, 2000.
7. Eshov B.J., Odilov A.A. O'zbekiston tarixi. I – II –jild. – Toshkent: Yangi asr avlodi, 2014.

Qo'shimcha adabiyotlar

1. Mirziyoyev Sh.M. Milliy taraqqiyot yo'limizni qat'iyat bilan davom ettirib, yangi bosqichga ko'taramiz. T.1. –Toshkent.: O'zbekiston, 2017.
2. Mirziyoyev Sh.M. Qonun ustuvorligi va inson manfaatlarini ta'minlash yurt taraqqiyoti va xalq farovonligining garovi. Toshkent.: O'zbekiston, 2017.
3. Mirziyoyev Sh.M. Buyuk kelajagimizni mard va olijanob xalqimiz bilan birga quramiz. Toshkent.: O'zbekiston, 2017.
4. Mirziyoyev Sh.M. Erkin va farovon, demokratik O'zbekiston davlatini birgalikda barpo etamiz. O'zbekiston Respublikasi Prezidenti lavozimiga kirishish tantanali marosimiga bag'ishlangan Oliy Majlis palatalarining qo'shma majlisidagi nutq. T.: «O'zbekiston», 2016.
5. Karimov I.A. O'zbekiston: milliy istiqbol, iqtisod, siyosat, mafkura. – Toshkent: O'zbekiston, 1996. T.1.
6. Karimov I.A. Tarixiy xotirasiz kelajak yo'q. – Toshkent: Sharq, 1998.
7. Karimov I.A. Yuksak ma'naviyat-engilmas kuch. –T.: Ma'naviyat, 2008.
8. Karimov I.A. O'zbekiston mustaqillikka erishish ostonasida. – Toshkent. O'zbekiston, 2011.
9. Karimov I.A. Ona yurtimiz baxtu iqboli va buyuk kelajagi yo'lida xizmat qilish – eng oliy sadoddir. –T., O'zbekiston 2015.
10. Azamat Ziyov O'zbek davlatchiligi tarixi: (Eng qadimgi davrdan Rossiya bosqiniga qadar). T., 2000.
11. Azizxo'jayev A.A. Mustaqillik: kurashlar, iztiroblar, quvonchlar. –Toshkent, 2001.
12. zixxo'jayev A.A. Chin o'zbek ishi. – Toshkent, 2003.
13. Abduraxmon To'le. Abulfayzxon tarixi. T.: Fan, 1959.
14. Abdulkholiq Abdurasul o'g'li. Chin va Mochin. – T.: Fan, 2006.
15. Abu Bakr ibn Jafar Narshaxiy. Buxoro tarixi T.: Kamalak, 1995.
16. Abu Rayhon Beruniy qadimgi xalqlardan qolgan yodgorliklar. Tanlanma asarlar I jild. T.: Fan, 1968.
17. Abu Rayxon Beruniy. Hindiston. 2-jild -T., 1965.
18. Abu Nasr Farobiy. Fozil odamlar shahri. – T., 1993.
19. Abulq'oz. Shajarai turk. T.: Cho'ipon, 1990.
20. Avesto/AsqarMakkamzajinasi.–Toshkent:Sharq, 2001.
21. Askarov A. Eng qadimgi shahar. – T., 2001.

22. Askarov A. O'zbek xalqining etnogenezi va etnik tarixi. - T., 2007.
23. Askarov A. O'zbek xalqining kelib chiqish tarixi. - T., O'zbekiston, 2015.
24. Ahmad ibn Mahmud Buxoriy. Tarixi Mullozoda / So'z boshi, fors tilidan tarjima, izohlar mualliflari Sh. Vohidov, B. Aminov. - T.: Yangi asr avlodi, 2009.
25. Axmedov B.A. O'zbekiston tarixi manbaları. - T.: O'qituvchi, 2001.
26. Axmedov B.A. O'zbekistonning atiqi tarixshunos olimlari. - T., 2003.
27. Axmedov E. Uzbekiston shaharlari mustakillik yillarida. - T.: Abu Ali Ibn Sino nashri, 2002.
28. Axmedjonov Rossiya imperiyasi Markaziy Osiyoda. T., 2003
29. Ismoilova I. Farg'ona vodiysida milliy ozodlik kurashlari. T., 2003.
30. Buriyodov Z.M. Arushitegin-Xorazmshohlar davlati. - T., 1998.
31. Gaspirinskiy I. Hayot va marot masalasi. - T.: Ma'naviyat, 2006.
32. Gurnilov L.N. Qadimgi turklar. - T., 2007.
33. Dadaboyev H. Amir Temurning harbiy mahorati. - T., 1996.
34. Yornatov I. Ilg'iq tarixi. - T., 2005.
35. Emretov A. O'zbekistondagi ijtimoiy-iqtisodiy va siyosiy jarayonlarda ichki ishlar organlarining ishtiroki (1917-1945 yillar). O'quv qo'llanma. - Toshkent: "Navoiy" nashriyoti, 2020.
36. Jo'rayev N. O'zbekiston tarixi: (Milliy istiqlol davri). - Toshkent: Sharq, 2011.
37. Jabborov I. O'zbeklar. - Toshkent, Sharq, 2008.
38. Zamonov A.T. Buxoro xonligining harbiy boshqarvi va qo'shin tuzilishi (Shayboniylar sulolasi davri). - T.: "Bayoz", 2018.
39. Zamonov A., To'xtabekov K. Buxoro xonligida siyosiy va ijtimoiy-iqtisodiy jarayonlar (Shayboniylar sulolasi davri). - T.: "Atalkur", 2018.
40. Zahiddin Muhammad Bobur. Boburnoma. - T., 1964.
41. Ziyoyev H.Z. Buyuk Amir Temur saltanati va uning taqdiri. - T.: Ma'naviyat, 2008.
42. Ziyoyev X. Turkistonda Rossiya tajovuzi va hukmronligiga qarshi kurash. T., 1998.
43. Zohidov V. Uch dahlo (Farobiy, Beruniy, Ibn Sino). - T., 1987.
44. Ibn Arabshoh. «Amir Temur tarixi». - T.: Mehnat, 1992.
45. Isomov Z.M. Davlat va huquq nazariyasi. - Toshkent: Adolat, 2007.
46. Ismoil Aka. Buyuk Temur davlati. - T., 1996.
47. Levin L. O'zbekiston tub burilish pallasida. - T.: O'zbekiston, 2005.
48. Lyusen Keren. Amir Temur saltanati. - T., 1999.
49. Maznun Oshing'ariy. Devoni lo'g'oi turk. 1-3 jildlar. - T.: Fan, 1960-1963.
50. Ma'naviyat yulduzlari. - T., 2001.
51. Milliy istiqlol g'oyasi. Mas'ul muharrir I. Ergashev. - Toshkent: Akademiy, 2005.
52. Milliy istiqlol g'oyasi asosiy tushunchalar va atamalar. - Toshkent: Yangi asr avlodi, 2002.
53. Mirzo Ulug'bek. To'rtinchi ulus tarixi. - T., 1994.

“O'RTA OSIYO ARXEOLGIYASI” FANI DASTURINING ASOSIY NAZARIY QISMI

Fanning predmeti, tadqiqot doirasi, maqsadi va vazifasi

Arxeologiya fan sifatida. O'rta Osiyo arxeologiyasi fanining predmeti, maqsadi va vazifalari. Arxeologiyaning tarix fani sohasida tug'gan o'rni. Arxeologik manbalar va ularning madaniy-tarixiy jarayonlarni o'rganishdagi ahamiyati. Arxeologik yodgorliklar va ularning turlari. Arxeologik tadqiqot usullari. Madaniy qatlamlar. Arxeologiya majmualari. Arxeologik madaniyat. Arxeologiyaning ijtimoiy va tabiiy fan sohalari bilan aloqadorligi. Arxeologiya fanining yordamchi tarmoqlari. Arxeologiyada nisbiy va cheksiz davrlashtirish. O'zbekiston Respublikasi madaniy yodgorliklarni saqlash va ulardan foydalanish to'g'risidagi qonunning ahamiyati.

Paleolit

Paleolit davri tabiiy shart-sharoitlari. Antropogen davri ekologiya o'zgarishlar. Er yuzining muzlikgacha davr faunasi va florasi. Muzlik va oraliq davrlari (pleystosen). Muzliklarning ibtidoiy kishilar hayotiga ta'siri. O'rta Osiyoning muzlik davri tabiiy-geografik shart-sharoitlari.

Ilk paleolit. Insoniyatning paydo bo'lishi muammolari. Afrika insoniyatining ilk vatani. Paleolit davri bosqichlari. Olduvay madaniyati. Ashel davri tabiiy-geografik sharoiti. Ashel madaniyati. Ashel davri xronologiyasi. Levallua texnikasi.

So'nggi paleolit. So'nggi pleystosen. Iqlim sharoiti, o'simlik va hayvonot dunyosi. Antropogenez jarayonining tugallanishi. O'rta Osiyodagi so'nggi paleolit davri g'or va ochiq turdagi joy makonlari. Ko'lbuloq, Obirahmat, Samarqand, Angllak va boshqalar. So'nggi paleolit davri sun'iy turar joylarning paydo bo'lishi. So'nggi paleolit davri odamlarning diniy qarashlari. Ibtidoiy san'atning rivojlanishi.

Mezolit

Mezolit davri umumiy tavsifi. Mezolit davri tavsifi. Mezolit davri iqlim sharoitining o'zgarishi. Fauna va flora o'zgarishlari. O'q-yoyning kashf etilishi. Mezolit davri tosh qurollari texnikasi. Mikroiit va makroiitlar. Mezolit davri o'zlashtiruvchi xo'jaligi asosida ilk ishlab chiqarish kurtaklarining paydo bo'lishi.

O'rta Osiyoning mezolit davri madaniyatlari. SHarqiy Kaspiybo'yi mezoliti. Jebel, Dandamchashma I, II, Qaylu va boshqalar. Ustyurt mezoliti. Jayronquduq va Aytdobol makonlari guruhlari. Qo'shilish makoni.

Neolit

Neolit davri umumiy tavsifi. Neolit-tosh asrining so'nggi bosqichi. Neolit davri tabiiy iqlim sharoiti. O'zlashtiruvchi xo'jalikdan ishlab chiqaruvchi xo'jalik shakllariga o'tish. Neolit inqilobi va kishilik jamiyati taraqqiyotidagi ahamiyati. O'ra Osiyoning neolit davri lokal madaniyati majmualari.

Janubiy Turkmanistonda ishlab chiqaruvchi xo'jalik shaklidagi madaniyati. O'ra Osiyoning janubi-g'arbiy hududlarida ishlab chiqaruvchi xo'jalikning shakllanish shart-sharoitlari.

Hisor madaniyati. Janubiy Tojikistonda neolit dari Hisor madaniyatining shakllanishi. Ovchilik va uning chorvachilik xo'jaligining qaror topishidagi ahamiyati.

Enecolit

Enecolit davri umumiy tavsifi. Dastlabki metall-misning kasht etilishi. Kishilik jamiyati va madaniy taraqqiyotida metallning tutgan o'rni. Metallan yasalgan mehnat qurollarining ahamiyati. Metall qurollarining jamiyat iqtisodiy va madaniy taraqqiyotiga ijroiy ta'siri. Ilk metall davri iqtisodiy va ijtimoiy sohalarida crishilgan yutuqlar. SHimoliy o'lkalarda chorvachilik xo'jaligining namoyon bo'lishi.

Janubi-g'arbiy Turkmaniston. Sunbar va Artek vohalarining enecolit davri yodgorliklari. Parxay II mozori. Moddiy madaniyati. Kulolchilik. Janubi-g'arbiy Turkmanistonning enecolit davri madaniyati genezisi masalasi.

Sarazm madaniyati. Zarafshonning yuqori oqimida Sarazm qishlog'ining qaror topishi. Sarazm madaniyati bosqichlari va xronologiyasi.

Bronza davri

Bronza davri tavsifi. Bronzaning kasht etilishi. Bronza davri ijtimoiy-iqtisodiy va madaniy o'zgarishlar. O'ra Osiyoning janubiy hududlarida o'troq delqonchilik madaniyati hududlarining kengayishi.

Chust madaniyati. Bronza davri Chust madaniyati. Chust madaniyatining ilk bosqichi. Manzilgohtar. Dalvarzinlepa, O'sh, Ashkollepa. YArim erto'la o'y-joylari. Kulolchilik. Bronzaga ishlov berish, toshlardan ishlangan qurollar. Delqonchilik va chorvachilik. Ijtimoiy munosabalar. Diniy qarashlar.

Qayroqum madaniyati. Qoraqum madaniyati manzilgohtlari. U'y-joylari. Metallarga ishlov berish joylari. Metall buyumlari. Tog'-kon metallurgiya zahirasi manbas. Kulolchilik. Delqonchilik va chorvachilik darajasi. Andronovo madaniyati bilan aloqadorligi.

Orolbo'y chorvadorlari madaniyati. SHimoliy Tegisken. Qabr-qo'rg'onlari qurilishi. Dahn marosimlari. Quro'l yarog'lar. Ot anjomlari. Xo'jaligi.

Temir davri

O'ra Osiyoning ilk temir davri xususiyatlari. O'ra Osiyoda so'nggi bronza va ilk temir davri ekologiyasi. So'nggi bronza va ilk temir davrlari etno-madaniy jarayonlari. O'ra Osiyoning ilk temir davri tarixiy-madaniy viloyatlari arxeologiya

majmualari (Yoziqepa stratigrafyasi ustuni bo'yicha Yoz I-III majmuasi). O'ra Osiyoning ilk temir davri arxeologiya majmualarini davrlashtirish muammolari. YOz I bosqichida o'troq delqonchilik qishloqlarining paydo bo'lishi. Qo'lda yasalgan naqshli sopolarning qayta jonlanishi. O'ra Osiyo tarixiy-madaniy viloyatlari arxeologiyasi tarixshunosligi.

Xorazm. Qadimgi Xorazm vohasida chorvadorlarning Quyisoy madaniyati. Quyisoy 2, Tarimqo'ya yodgorliklari. Xo'jaligi va moddiy madaniyati. Qadimgi Xorazm shahar madaniyatining shakllanishi. Ko'zaliqir, Qalaliqir va Xazorasp. Mudofaa tizimi. Xumbuzlepa, Dingilja. Qurilish va me'morchilik. Xorazm xo'jaligi va moddiy madaniyatining o'ziga xos xususiyatlari.

Antik davri

Antik davri umumiy tavsifi. Antik davri yozma manbalari. Tarixiy-madaniy viloyatlar va ularning tarixiy geografiyasi. YUnonlar. O'ra Osiyoda elin madaniyatining tarqalishi. Antik davri davlatlari va ularning almashinuvi. Ko'chmanchi chorvador qabilalarining O'ra Osiyoning o'troq delqonchilik hududlariga ko'chishi. Dax(dai) yoki parn qabilalari. YUejiilar. Kushon davlati. Hind (Gardaxar) madaniyatining tarqalishi. Saklar. O'ra Osiyoda saklar uyushmasining tashkil bo'lishi. O'ra Osiyoning janubiy va shimoliy hududlari aholisining xo'jalik va moddiy madaniyati o'ziga xoslik.

Janubiy Turkmaniston. SHimoliy Parfiya arxeologiya yodgorliklari shakllari. Ko'fina shaharlar (Y'Angi Niso, Ko'fina Kaaxka va boshqalar) va ularning tuzilishi. Mahalliy madaniyat an'analari. Baquriya bilan madaniy aloqalar. Xo'jalik va moddiy madaniyat.

Sirdaryoning quyi oqimi hududi. Sirdaryoning quyi oqimi o'zanlarida chorvador qabilalarining o'troqlashishi. CHirikrabot va Babishmulla madaniyatlari. Asosiy arxeologiya yodgorliklari. Qal'a-qo'rg'onlari. Mudofaa tizimi. Qabr-qo'rg'onlari. Xo'jalik. Hunarmandchilik. Moddiy madaniyat. Diniy qarashlari.

Ilk o'ra asrlar

Ilk o'ra asrlar davri umumiy tavsifi. O'ra Osiyoda ilk o'ra asrlar davri ijtimoiy-iqtisodiy munosabatlarning o'zgarib borishi. Antik davri yirik imperiyalar inqirozi. Ko'chmanchi chorvador qabilalarining O'ra Osiyoning o'troq delqonchilik o'lkalariga doimiy miqratsiyasi. O'ra Osiyoning Arab xalifatligi tarkibiga kirilishi va mahalliy madaniyat an'alarining islom mafkurasi asosida rivojlanishi.

SHimoliy Toxariston. SHimoliy Toxariston hududiy chegarasi. Irrigatsiya tumanlari. Rang-tasvir va haykaltaroshlik. Badiiy madaniyatning dunyoviy va diniy mazmuni.

O'ra asrlar

O'ra asrlar davri umumiy xususiyati. O'ra Osiyoda o'ra asrlar davri yirik davlatlarning qaror topishi va ularning almashishi. O'ra asrlar davri ijtimoiy-iqtisodiy munosabatlari. O'ra asrlar davri tarixiga doir fors-arab manbalari ma'lumotlarining

ahamiyati. Mahalliy madaniyat an'analarida islom mafkurasiining ustunligi.

O'rta asrlar davrida qurilish va me'morlik. Me'moriy naqshlar. YOg'och o'yinakorli. Ixtisoslashgan hunarmandchilik ishlab chiqarishi. Metallarga ishlov berish. Zargarlik. Kulochilik. To'qimachilik. O'rta asrlar davri miniatyura san'atining rivojlanishi.

O'rta asrlar

O'rta asrlar davri umumiy xususiyati. O'rta Osiyoda o'rta asrlar davri yirik davlatlarning qaror topishi va ularning almashishi. O'rta asrlar davri ijtimoiy-iqtisodiy munosabatlari. O'rta asrlar davri tarixiga doir fors-arab manbalari ma'lumotlarining ahamiyati. Qurilish va hunarmandchilik ishlab chiqarish sohalari dagi tub o'zgarishlar. Samarqand, Buxoro, Marv va boshqa shaharlar.

Asosiy va qo'shimcha adabiyotlar hamda axborot manbalari:

Asosiy adabiyotlar

1. Avdusin D.A. Osnovi arxeologii. M., «Yasshaya shkola» 1989.
2. Arxeologiya. Pod. red. V.L. Yanina. M., «Izd. MGU», 2006.
3. Arxeologiya. Sredney Azii. Pod. red. S.B. Lunina. T., 1986.
4. Martanov A.I. Arxeologiya. M., «Yasshaya shkola» 2006.
5. Ibragimov R.Z. Arxeologiya va etnologiya (nashrdagi)
6. Kabirov J., Sagdullaev A. O'rta Osiyo arxeologiyasi. T., "O'qituvchi" 1990.
7. Egamberdieva N.A. Arxeologiya. T., 2011.

Qo'shimcha adabiyotlar

1. Mirziyoev S.H.M. Oqnon ustuvorligi va inson manfaatlarini ta'minlash yurt tarqig'iyoti va xalq farovonligining garovi. Toshkent: "O'zbekiston" 2017.
2. Mirziyoev S.H.M. Buyuk kelajagimizni mard va olijanob xalqimiz bilan birga quramiz. Toshkent: "O'zbekiston" 2017.
3. Mirziyoev S.H.M. Erkin va farovon demokratik O'zbekiston davlatini birgalikda harpo etamiz. Toshkent: "O'zbekiston" 2017.
4. Askarov A.A., Shirmov T.S.H. Rannaya gorodskaya kultura epoxi bronzzy yuga Uzbekistana. Samarqand, 1993.
5. Avanesova N.A. Epoxa bronzzy Sredney Azii. CH.I. Uchebnoe posobie. Samarqand. Izd. Sam GU. 1988. Pdf
6. Belenitskiy A.M., Bentovich I.B., Bolshakov O.G. Srednevekovy gorod Sredney Azii. L. 1973.
7. Djurakulov M.D. Avanesova N.A. Istoriografiya epoxi bronzzy Sredney Azii. Uchebnoe posobie. Samarqand. Izd. Sam GU. 1983. pdf.
8. Drevenyshiye gosudarstva Kavkaza i Srednyaya Aziya. Otv. red. G.A. Koshelenko. M., "Nauka" 1985.
9. Randina N., Degyareva A. Eneolit i bronzovyy vek. Uchebnoe posobie. M. 2002. Djvu

10. Srednyaya Aziya i Dalniy Vostok v epoxu srednevekovya. Srednyaya Aziya v rannem srednevekovye. Otv. red. G.L. Brakina. M., «Nauka» 1999.
11. Sagdullaev A.S. Qadimgi O'zbekiston ilk yozma manbalarida. O'quv qo'llanma. T.: O'qituvchi, 1996. pdf.
12. Sagdullaev A.S. Qadimgi O'rta Osiyo tarixi. O'quv qo'llanma. T., 2004. pdf.

Elektron saytlar

1. www.history.ru
2. www.natura.com
3. www.archaeology.ru
4. www.archaeology.com

"JAHON ARXEOLOCIYASI"

FANI DASTURLARNING ASOSIY NAZARIY QISMI

Fanning predmeti, tadqiqot doirasi, maqsadi va vazifasi

Jahon arxeologiyasi fan sifatida. Jahon arxeologiya fanining predmeti, maqsadi va vazifalari. Jahon arxeologiyasini o'rganishning ahamiyati. Jahon arxeologiyasi fani manbalari. Evropada arxeologiya fanining shakllanishi. Dastlabki arxeologiya tadqiqotlari. Arxeologiya tadqiqot ishlari ko'lamining kengayishi. Arxeologiya fani rivojining yangi bosqichi.

Pleystotsen davri ekologiyasi.

So'nggi 3-2,5 million yillik er yuzining iqlimining o'zgarib borishi. Afrika qit'asining tabiiy sharoiti. SHarqiy Afrika tog' tizmasi tabiiy muxiti. Er yuzida kelgan muzlash davrida va ularning ibtidoiy odamlar xayotiga ta'siri. Evropa landshtafllari tabiiy o'zgarib borishi.

Insoniyatning paydo bo'lishi va qadimiy gominidlar

Bir asrlik politsentrizm va monotsentrizm taraflorlarining baxslariga chek qo'ygan. Afrika qit'asidagi topilmalar. Burungi va yangi filogenetik va taksonomik sxemalar. Gominidlar evolyusiyasi xaqidagi nazariyalarning evolyusiyasi. Homo Sapiens munamnosi.

Afrika paleoliti

Afrika qit'asida birinchi odamlarning paydo bo'lishi. Paleolit davriga oid tosh industriyalarining tarqig'iyoti. Olduvay, ashel, levallua va boshqa paleolit davriga oid industriyalar. Afrika paleolit davri madaniyatining o'ziga xos xususiyatlari.

Yaqin va O'rta Sharq paleoliti

Yaqin Sharqning tabiiy sharoitini pleystotsen davrida o'zgarib borishi. Falastin, Suriya, Livan, Turkiya, Iroq, Eron, Afg'oniston paleolit davri yodgorliklari. Ularning

davrlashirish muammosi va xususiyatlari. Ibtidoiy odamlarning Evropiya qit'asiga tarqalish jarayonida Yqin SHarq mintaqasining ahamiyati.

Yevropa paleoliti

Yevropa qit'asining ilk gomindlar tarafidan o'zlashtirishi muammosi. Evropaning ilk tosh industriyalari. Ashel va klekton industriyalari. Arxantranlar qoldiqlari. Muste davriga o'tish jarayonlari; muste davri industriyalarning turli-tumangligi. Neandertal tipidagi odam. Evropaning muzlash davrlari va ularning xronologiyasi. Evropaning yuqori paleolit davri madaniyatlari.

MDH xududlaridagi paleolit davri yodgorliklari

MDH davrlarining ekologik sharoitlarining turi — tumanligi. MDH terrioryasining ilk gomindlar o'zlashtirishlarining yo'nalishlari. Kavkaz, Qrim, Janubiy Rossiya, Ukraina paleolit davri yodgorliklari. Markaziy Osiyo va Sibir paleoliti, Teshkto'sh va Obiraxmat g'orlari va Osiyoda Homo Sapiens muammosi.

Janubiy va Janubiy — Sharqiy Osiyo paleoliti

Xindiston subkontinenti va Janubiy — SHarqiy Osiyo xududlari tabiiy sharoiti va ularning ibtidoiy odamlar tarafidan o'zlashtirishi muammosi. Mintaqaning pleystotsen davri xronologiyasi. Pokiston, Indiya, Seylon, Birma, Tarnleid, Kamadja, Laos va Venam paleolit yodgorliklari. Malakka va Malayya arxipelagi paleoliti. Janubiy va Janubiy-sharqiy Osiyo paleolitining o'ziga xos xususiyatlari.

Uzoq Sharq paleoliti

Xitoy paleoliti, Syaochanli, Dungoutu va boshqa Nixavan xududlaridagi paleolit yodgorliklari. Mikrondustriya an'analarining Uzoq SHarq xududlaridan Evroaziya qit'asining g'arbiga tarqalishi xaqidagi ilmiy gipoteza. X. Movius gipotezasi. Chjoutkoudyan, stratigrafiya, paleoantropologiya, kul qatlamlari, industriya va sinatron xususiyatlari. Koreya va Yaponiya paleoliti.

Paleolit davri san'ati

Ibtidoiy san'atining o'rganilishi tarixi. Fransiya, Ispaniya, Portugaliya, Germaniya, Rossiya g'orlaridan topilgan paleolit davri tasviriy san'ati namunalari. Paleolit davri petrogliflari. Osiyo, Afrika, Avstraliyadagi paleolit davri san'atining obrazlari va ma'nosi. Paleolit davri odamlarning ayrim ma'kraviviy tasavvurlari.

Mezolit davri umumiy tavsifi

Mezolit davri. Golosen davri ob-havo shart-sharoitlari. Yangi hayot tarziga o'tishga olib kelgan flora va faunadagi o'zgarishlar. Kamon va o'q yoyning kashf qilinishi. Mikrofit va tosh qurollar texnikasi taraqqiyoti. Yaqin va O'rta SHarq mezolit davrida. Falastin va Suriya. Natufiy madaniyati. Xo'jaligi va moddiy madaniyati xususiyatlari.

Janubiy, Sharqiy va Janubi-sharqiy Osiyo hududlari mezolit davrida

Xindiston mezolit davrida. Langxraj yodgorligi. Xindistonning mezolit davri

qoyatosh yodgorliklari. Janubi-sharqiy Osiyoning mezoneolit madaniyatlari xususiyati. Xindixitoy yarim oroli g'or makonlari. Mo'g'uliston mezolit davrida. Xere-Uul manzilgohi. Xitoy mezolit davrida. Umin madaniyati. Tibet mezoliti xususiyatlari. Iahki Mo'g'uliston mezolit davri yodgorliklari xususiyatlari

Yevropaning mezolit davri arxeologiyasi

Mezolit davri tavsifi Tabiiy o'zgarishlar va ekologiyaning o'rni. Yovvoyi hayvonlarni xonakilashtirish. O'zlashtiruvchi xo'jalik shaklining rivojlanishi va uning ishlab chiqaruvchi xo'jaligining shakllanishidagi ahamiyati. Moddiy madaniyat. Mikrofitlar. Tardenuaz madaniyati - G'arbiy Evropaning miloddan avvalgi VII-IV ming yilliklar mezolit davri madaniyati. Kongemoze madaniyati (m.l. avv. 6000 - 5200 ming yilliklar) - Skandinaviyaning janubidagi ovchilik va termachilik bilan shug'ullanuvchi jamoalar madaniyati. Nyosivet va Lixxli madaniyatlari. Fona (Fonsal), Komsa (Komsa) va Askola (Askola) madaniyatlari. Maglemoze madaniyati. Fransiya. Azil madaniyati. Ma-d'Azil. Suomus'yarvi madaniyati. Finlandiya. Svidersk madaniyati. Sovterisk madaniyati.

Old Osiyoning neolit davri arxeologiyasi

Neolit davri. G. Chayld. Neolit inqilobi. Yaqin Sharqdagi ilk dehqonchilik o'choqlari. Ierixon madaniyati va uning bosqichlari. Tell as Sulton va Beyda manzilgohlari. Kichik Osiyoning neolit davri arxeologiya majmualari. Xojilar II, Cheyunyu tepesi va Chatal-Xuyuk va boshqalar. Ilk dehqonchilik markazlarining muhofazalangan qishloqlari. Jarmo madaniyati va Zagros madaniyati birligi Bas Mardex, Ali Qo'sh yodgorliklari. Janubiy Mesopotamiyaning o'zlashtirilishi.

Mesopotamiyaning eneolit-bronza davri arxeologiyasi

Mesopotamiyada o'roq dehqonchilik madaniyati takomillashishi. Xassun madaniyati. Tosh qurollar inqirozi. Misdan foydalanishning kengayishi. Xumdonlarning paydo bo'lishi. Ayol haykalchalari, tumor-muhrlar. Samariya madaniyati. Suniy sug'orishning paydo bo'lishi. Badiiy madaniyatning takomillashishi. Savvana III yodgorligi. Ko'p xonali uy-joylarning paydo bo'lishi. Xalaf madaniyati va uning xududiy kengayishi. Ubcyda madaniyati.

Kichik Osiyoning eneolit-bronza davri arxeologiyasi

Kichik Osiyoda m.l. av. VI-V ming yilliklarda Chatal-Xuyuk an'analari davomiyligi. Eneolit davri Xojilar manzilgohi. Qurilish, mudofaa inshootlari. Ilk ibodatxonalar. Kulolchilik. Koniya tekisliklari ilk eneolit davrida. Chatal-Xuyuk yodgorligining g'arbiy tepaligi. Kilikiya o'rtasidagi eneolit davrida. Anatoliya so'nggi eneolit davrida. Kilikiya so'nggi eneolit davrida. Mersin. Kulolchilik, metall buyumlar. Uy-joy imoratlari.

Sharqiy O'rtasidagi dengiz hududining qadimgi davr arxeologiyasi

Mil.av. V ming yillikda Shimoliy Mesopotamiyadagi Xalaf madaniyati ta'sirining kuchayishi. Mil. av. IV ming yillikda madaniy ta'sirining Ubed madaniyati bilan almashishi. Birlad IV ming yillikda hayotning qayta jonlanishi. Rejalni manzilgohlar.

Alloh manzilgohi. Ibodatonalar. Tabaqalashgan uy-joy imoratlari. SHahar-davlatlar. Tel Mandix (Ebla). Bronza davri shahar makazlari - Ierixon, Meggido.

Misrning qadimgi davr arxeologiyasi

Shimoliy Afrikaning golohten davri qulay tabiiy iqlim sharoiti. Misrda hayvonlarni xonaklitashirish va o'simliklarni madaniylashtirish muammolari. Misrda dehqonchilik madaniyatining paydo bo'lishida G'arbiy Osiyoning o'rni. Ikk dehqonchilik madaniyati bosqichlari. Fayyum. Xo'jalik xususiyatlari va moddiy madaniyati.

Eronning qadimgi davr arxeologiyasi

Dehqonchilik madaniyati taraqqiyoti. Sialk va Tali Bakun manzilgohlari. Ikk eneolit majmualari. Sialk I, II bosqichlari. Xo'jalik xususiyatlari. Moddiy madaniyat. Kulolchilik. Metall buyumlari. Rivojlangan eneolit davri arxeologiya majmualari. Sialk III bosqichi O'troq dehqonchilik madaniyati doirasining kengayishi. Qurilish imoratlarining murakkablashishi. Mis buyumlar turining ko'payishi. Ixtisoslashgan hunarmandchilikning shakllanishi.

Afg'oniston qadimgi davr arxeologiyasi

Janubiy Afg'oniston hududida eneolit davri madaniyatining paydo bo'lishida Sialka majmualarining ta'siri. Mundigak I-II. Mahalliy Saidqal'a va Belujiston ta'siridagi Dex Morasi G'unday manzilgohlari. Xo'jalik va moddiy madaniyati Mundigak III bosqichida madaniy taraqqiyot. Ikk shahar madaniyatining shakllanishi. Manzilgohning tuzilishi. Mudofaa tizimi. Qurilish va ma'morchilik. Hunarmandchilik. Mundigak IV bosqichida ilk shahar madaniyati inqirozi va uning sabablari.

Hindistonning qadimgi davri arxeologiyasi

Shimoliy Belujistonda ilk dehqonchilik asoslangan Mergar madaniyatining shakllanishi. Mergar. Kali-G'ul Muhammad manzilgohlari va ularning bosqichlari. Gang hududlarida ilk dehqonchilikning shakllanishi masalalari. Janubi-sharqiy Osiyo turli tabiiy sharoitlardan ta'sir ko'rgan hududlarining eneolit davri xususiyatlari. Xo'jalik va moddiy madaniyati. Shimoliy Belujistonda ilk dehqonchilik asoslangan Mergar madaniyatining shakllanishi.

Sharqiy Osiyoning qadimgi davr arxeologiyasi

Yanszi vodiylari eneolit davri xo'jaligi va moddiy madaniyati. Xuanyxe va hududida ilk dehqonchilikning qaror topishi.

Koreya va Yaponiyaning qadimgi davr arxeologiyasi

Koreyaning eneolit davri xususiyatlari. Bronza davri VIII-VII asrlarda temirdan foydalanishning boshlanishi. Dastlabki davlat birlashmasi. Choson. Yaponiya eneolit buyumlarining paydo bo'lishi. Yayoi madaniyati va uning bosqichlari. Dastlabki kulolchilik miq'avi. II asrda qabrlar turifogi birlashtirish jarayonining kechishi.

Janubi-sharqiy Osiyoning qadimgi davr arxeologiyasi

Janubi-sharqiy Osiyo ilk sivilizatsiyasining shakllanish shart-sharoitlari. Hindixitoy yarin oroldagi bronza davr Fungnguen va Dongdau madaniyatlari. Janubi-sharqiy Osiyoda Dongshon sivilizatsiyasining shakllanishi va tarqalgan hududlari. Xo'jalik xususiyatlari. Moddiy madaniyat. Bronzadan ishlangan mehnat qurollari. Metallarga solingan tasvirar. Uy-joylari. Ijtimoiy tuzilmalar va ma'naviy madaniyat.

Kavkazning qadimgi davr arxeologiyasi

Kavkazning tabiiy-geografik sharoiti. Ikk ishlab chiqaruvchi xo'jalikning shakllanishi. Eneolit davri madaniyatlari. S'halaveri-shomutepa gurubi manzilgohlari (S'halaverisgora, Imrisgora va Aruxlo I). Manzilgohlarning tuzilishi. Xo'jaligi va moddiy madaniyati. Naxichevan-mil-mugan gurubi manzilgohlari. Kultepa manzilgohi. Qurilish. Qabrlar. Kulolchilik va metallarga ishlov berish. Mil va M'ugan dastlari yodgorliklari. Alikemektepasi.

Yevropada eneolit davri madaniyatining shakllanishi

Yevropada ishlab chiqaruvchi xo'jalikning shakllanishida Old Osiyoning o'rni. Krt, Fessaliya va Attikaning eng qadimgi dehqonlari. Neolit davri manzilgohlari. Manzilgohlar. Uy-joy imoratlari qurilishi. Mehnat qurollari, qurol yarog'lar. Bolgan-Karpal ishlab chiqarish markazi. Asosiy arxeologiya yodgorliklari. Kulolchilik. Mehnat qurollari shakllanishi.

Krit-miken madaniyati

Krida ishlab chiqaruvchi xo'jalikning shakllanishi. Krt bronza davrida. A. Evansning Knossda amalga oshirgan qazishmalari. Ikk minoy davri. Vasilikadagi Metallarga ishlov berish. Jamoa qabrlari. Hunarmandchilik. Kulolchilik. davri. "Shahar inqilobi" masalasi. Ikk shahalar. Qurilish. Knoss, Festa va Malliya saroylari.

Yevropaning eneolit-bronza davri arxeologiyasi

Karpal havzasi eneolit davrida. Lendel madaniyati. Manzilgohlar (Niriyanskiy, Grodok, Brang). Uy-joylar. Kulolchilik. Tosh va metallardan yasalgan buyumlar. Dafn odatlari (ko'mish va kuydirish). Tisopolgar madaniyati. Manzilgohlar va qabristonlar (Tisopolgar, Bashaatanya, Vilke, Rashkovse). Dafn ma'rosimlari. Kuratuv buyumlari. Kulolchilik. Metall buyumlari Xo'jalik. Baden madaniyati tarqatish xududi. Maxrofaza qilingan manzilgohlar. (Evizovitse, Brno, Lishni). Qabrlar. Dehqonchilik. Chorvachilik. Yilqichilik. Arava nusxalari. Dafn ma'rosimlari.

Sharqiy Yevropaning eneolit-bronza davrida arxeologiyasi

Golohten davri tabiiy-iqlim sharoitining qaror topishi. Yevrosiyo dast hududlari turli tabiiy-geografik sharoitiga mos o'zlashtiruvchi xo'jalik shakllarining vujudga kelishi. Chorvachilik ishlab chiqarish tarmog'ining shakllanish shart-sharoitlari.

Ural-Oldtoyning bronza davri arxeologiyasi

Janubiy Sibirida eneolit davri Afanasev madaniyatiga oid manzilgohlar va qabr-qo'rg'onlari: Afanasev madaniyatining irqiy mansubligi. Janubiy Sibirida eneolit davri Okunev madaniyati. Okunev madaniyati genezisi. Afanasev va Okunev madaniyatlariga oid arxeologiya yodgorliklari: Tes, Sida, Karasuk III, Chernovaya, Ust Koksa, Ust Kuyun, Okunev Ulus, Tas Xaza va boshqalar. Uy-joylar. Xo'jalik xususiyatlari va ularning Eyrosiyo dasthi tabiiy-geografik sharoitiga bog'liqligi. Metallurgiya. Kulolchilik. Moddiy madaniyat. Diniy qarashlar. Andronovo madaniyati. Andronovo madaniyati tarqalgan hududlar va uning tadrijiy bosqichlari. Manzilgohlar va qabrlar. Simtasha va Arkaim.

Qadimgi Peru va Mezoamerika arxeologiyasi

Ekvadorida dehqonchilik va baliqchilik xo'jaligiga asoslangan qabilalarning paydo bo'lishi. Peruda Uaka-Prieta madaniyati. And tog'lari hududlarida (mil. av. VII-III ming yilliklar) o'simliklarni madaniylashtirishning boshlanishi va ilk dehqonchilik. Pikinachay g'ori va uning bosqichlari: Aspero manzilgohi. Mahobatli imoratlardan tashkil topgan manzilgoh majmualari: Serro-Sechin, Gorgay, Pako-pampa. Sopol idishlar.

Markaziy Amerika (Peru)da Kupisnik madaniyati (mil. av. I ming yillik boshlari) va Olmeklar, Parkas va Naska madaniyatlari (mil. av. I ming yillikning o'ralari). Tres, Sapotes, Le-Venta, Serro-de-las-Mesas shahar xarobalari. Saroy va ibodatxonalar. Tosh stella va haykallar.

Temir davrining umumiy tavsifi

"Temir davri" va "Irk temir davri" tushunchalari. Temirni o'zlashtirish jarayoni va uning madaniy tarixiy ahamiyati.

Temirning o'zlashtirilishi haqidagi dastlabki yozma manbalar. Temir davrining kirib kelishi: xronologiyasi va tarqalish geografiyasi, arxeologik va yozma manbalar. Xetlar tomonidan temirning o'zlashtirilishi.

G'arbiy va Markaziy Yevropa arxaik davri arxeologiyasi.

Galshtat madaniyati. Galshtat madaniyatining kelib chiqishi, rivojlanish bosqichlari. Qabr, qo'rg'onlar. Galshtat madaniyati xronologiyasi. (O. Monteliusa, P. Rayneke, X. Myullera-Karpe, R. Pitoni, G. Parsinger, K. Metsner-Nebelsik ishlari). Galshtat madaniyati hududi va etnik tarkibi: madaniyat o'chog'i va tarqalish hududlari. Iltiriy va keltlar. Galshtat madaniyati taqdiri.

Galshtat madaniyati yodgorliklarining asosiy tiplari. Arxitekturasida. Manzilgohlar (Geyrneburg, Donya dolina, Neyxeyzel, Kamp-de-SHato va boshqalar). Fortifikatsiya va plani. Uy-joylar, qo'rg'onlari. Laten madaniyati hududi va etnik tarkibi: madaniyat o'chog'i va tarqalish hududlari.

Asosiy yodgorliklari (Aleziya, Bibrakte, Manxing, Tarado, Gradishte, Zavist). Qadimgi rim arxitekturasining ta'siri. Mudofoaa ishoatlari (Gall devori). Botqoqlik manzilgohlari va orol uy-joylari (La Ten, Glastonbert): qurilish konstruksiyasi va materiallari. Qabr, qo'rg'onlar (Somn-Bion, Gorj-Meye, Vaaldalgesxaym, Dyurnberg

Galshtat va laten madaniyatlarining madaniyat o'choqlariga ta'sir va boshqalar). Yaastorf, Lujjits, Pomors, Pshnevors va oksiv madaniyatlari. qilgan asosiy belgilari.

Janubiy Yevropaning arxaik davri arxeologiyasi

Ilk temir davrida Italiya. Vallinova madaniyati. Villanova madaniyatining kelib chiqishi, rivojlanish bosqichlari. Villanova madaniyati xronologiyasi. Villanova madaniyati hududi va etnik tarkibi: madaniyat o'chog'i va tarqalish hududlari. Turdosh madaniyatlari.

Villanova madaniyati yodgorliklarining asosiy tiplari. O'ziga xos xususiyatlari. Arxitekturasida va boshqalari.

Gollaseka madaniyati. Gollaseka madaniyatining paydo bo'lishi va rivojlanish bosqichlari. Xronologiyasi. Gollaseka madaniyati hududi va etnik tarkibi: madaniyat o'chog'i va tarqalish hududlari. Asosiy yodgorliklari. Qurilish konstruksiyasi va materiallari. Qabr, qo'rg'onlar. Diniy qarashlari.

Este madaniyati. Este madaniyati paydo bo'lishi va rivojlanish bosqichlari. Xronologiyasi. Este madaniyati tarqalish hududi. Ho'jaligi. Hunarmandchiligi. Este madaniyati keramikasi. Arxeologik yodgorliklari: qabr qo'rg'onlar, uy-joy qoldiqlari. Rim madaniyatining kirib kelishi. Turdosh madaniyatlar.

Pisan (novilyar) madaniyati. Xronologiyasi. Tarqalish hududi. Xo'jaligi. Hunarmandchiligi.

Etrusklar. Huddiy chegarasi. Etrusklar migratsiya jarayonlari. Italiya hududidagi ilk huddiy davlatning tashkil topishi.

Sharqiy Yevropaning arxaik davri arxeologiyasi

Sharqiy Evropa arxaik dari madaniyatlari tavsifi. Etnomadaniyat jarayonlari. Asosiy ho'jaligi. Ko'chmanchilar madaniyatining ta'siri.

Ilk temir davri Dyakov madaniyati. Xronologiyasi, tarqalish hududi, tili. Dyakov madaniyatining yirik shaharlari (Katta Kashir, Troitsko, Dyakovo, Nasas'ino va boshqalar). SHaharlar evolyusiyasi va moddiy madaniyat dinamikasi. Mudofoaa inshootlari, uy-joy qoldiqlari. Ho'jaligi. Dehqonchilik va chorvachilik. Keramikasi. Qora metallurgiya va temirchilik komplekslari. Mehnat qurullari. Dyakov madaniyati qabr inshootlari.

Gorodets madaniyati. Xronologiyasi, manba, tarqalish hududi. Etnik hususiyatlari. SHahar madaniyatiga xos uy-joylar va ularning evolyusiyasi. Gorodets madaniyati ho'jaligi.

Yuxnov madaniyati. Xronologiyasi. Tarqalish hududi. O'ziga xos hususiyatlari.

Kavkazning arxaik davri arxeologiyasi

Kaban madaniyati. Xronologiya: bronza davri va temir davri. Madaniyatning etnik muammo alomatlari. Madaniyatning avtoxon elementlari. Xo'jalik turlari. Kaban madaniyatida metallurgiyani o'rni. Mahalliy turlari. Manzilgohlar: plani, joylashuvi va h.k. Meot madaniyati. Manbalar, Xronologiyasi va asosiy etaplari. Qabrlardan topilgan ashyolar. Protomeot davri yodgorliklari (Nikolaevskiy, Kubanskiy, Fars va boshqalar). Qo'rg'onlar (Ushxixitu-1 i Ushxixitu-2).

Kavkazorti hududlarining ilk temir davri tavsifi. Kavkazorti hududlarida temirni

o'zlashtirish jarayonlari. Kaban, urart va cronning ta'siri.

Janubiy Osiyo arxalk davri arxeologiyasi

Hindiston. Temir davrga o'tilishi. Temir davri moddiy madaniyati evolyusiyachi. Ilk hududiy davlarning paydo bo'lishi. Hind vodiysida teminning ho'jalik ishlarida keng ishlatilishi. Arxalk davri yozma manbalari(Rigveda). Ilk temir davri madaniyatlari. Madaniyalar sintezi. Arxeologik yodgorliklari. Ho'jaligi. Hunarmandchiligi, Diniy qarashlar va h.k.

Yevropaning antik davri arxeologiyasi

Antik davri ijtimoiy-siyosiy munosabatlari. Ilk antik davri. Klassik antik davri. So'nggi antik davri. Ellinizm. Parfenon. Melapont. Minoy va Milken sivilizatsiyalari. Ilk, o'ra va quyi Minoy davrlari. Artur Evans. Ilk, o'ra va so'nggi ellada bosqichlari. Qadimgi Nim. Fanagoriya. Xersones, Olviya.

Asosiy va qo'shimcha adabiyotlar hamda axborot manbalari:

Asosiy adabiyotlar

1. Denbow, James The Archaeology and Ethnography of Central Africa Published: Cambridge University Press, 2013.
2. Avdusin D.A. Osmoviy arxeologii. M., «Yassshaya shkola» 1989.
3. Arxeologiya. Pod. red. V.L. Yamina. M., «Izd. MGU», 2006.
4. Arxeologiya Zarubjnoj Azii. M., «Yassshaya shkola» 1986.
5. Martanov A.I. Arxeologiya. M., «Yassshaya shkola» 2006.

Qo'shimcha adabiyotlar

6. Mirziyoev SH.M. Buyuk kelajagimizni mad va olijanob xalqimiz bilan birga quraniz. Toshkent: "O'zbekiston" 2017.
7. Mirziyoev SH.M. Erkin va farovon demokratik O'zbekiston davlatini birgalikda barpo etamiz. Toshkent: "O'zbekiston" 2017
8. Boriskovskiy P.I. Drevnyeshee proshloe chelovechestvo M. 1980.
9. Boriskovskiy P.I. Grigorev G.P. Paleolit Afriki. Leningrad. 1977
10. Brey U., Tramp D. Arxeologicheskiy slovar. M., «Progress» 1990.
11. Gul'yaev V.I. Drevnnye sivilizatsii Mezoameriki. M., 1979
12. Elenek YA. Bolsioy il'yustirovannyiy atlas pervobitnogo cheloveka M., 1982.
13. Korobkov I.I. Ranov V.A. Paleolit Bljinnego i Srednogo Vostoka. Leningrad 1978.
14. Lamberg-Karlovski K, Sablov Dj. Drevnie sivilizatsii. Bljinniyy Vostok i Mezoamerika. M., «Nauka» 1992.

Elektron saytlar:

1. www.history.ru

2. www.natura.com
3. www.archaeology.ru

5120400 — Arxeologiya yo'nalishi bitiruvchilari uchun ixtisoslik fanlaridan

Yakuniy davlat attestatsiyasi sinovi
SAVOLLARI

«INSON EVOLYUSIYASI VA OLD TARIX» fani bo'yicha:

1. Odanning biologik va ijtimoiy omil natijasi ekanligi
2. Antropogenez fanining predmeti va vazifalari
3. Antropologik davrlashtirish va xronologiya
4. Primatlarning asosiy evolyusion bosqichlari
5. Odanning hayvonot dunyosidan ajralib chiqishining biologik omillari
6. Antropogenezning sinial nazariyasi
7. Avstrolopiteklar to'g'risidagi yangi antropogenez nazariyalar
8. Ilk avstrolopiteklar
9. Rivojlangan avstrolopiteklar
10. Yirik avstrolopiteklar
11. Avstrolopiteklarning mehnat faoliyati va turmush tarzi
12. Markaziy Afrikadan topilgan avstrolopiteklarning o'rganilish tarixi
13. Avstrolopiteklarga oid arxeologik artefaktlar
14. Eng qadimgi odamlarning mehnat faoliyati va turmush tarzi
15. Pleystotsen davrining preodizatsiyasi va umumiy tavsifi
16. Antropologik davrlashtirish va xronologiya.
17. Inson evolyusiyasi va old tarix fanining rivojlanish tarixi.
18. Olduvay madaniyati.
19. Xominoidlar oilasining vujudga kelishi.
20. Odanning hayvonot dunyosidan ajralib chiqishining biologik omillari.
21. Zamonaviy maymunlar va xominoidlar guruhining ajralish sabalari.
22. Antropogenezning sinial nazariyasi.
23. Darvinning evolyusion nazariyasi.
24. Afrika va Eyrosiyo qit'alaridan topilgan paleoantropologik topilmalar.
25. So'nggi yillarda talqin qilinayotgan yangi antropogenez nazariyalar.
26. Homo sapiens ning vujudga kelgan joyi va vaqti. Monro va polesestrizim nazariyalari.
27. Teshiktosh topilgan antropologik topilmalar. Iroqlarning vujudga kelishi.
28. Zamonaviy antropologik tiplarning tarqalishi. Migratsiya va odamlar migratsiyalari.
29. Ishlab chiqarish kuchlarining o'sishi va aholining yer shari bo'ylab tarqalishi.

30. Nikoh va oila. Monogam oila.

“O‘ZBEKISTON TARIXI” FANI BO‘YICHA:

1. Ibtidoy jamoa davri tarixining manbашunosligi va tarixshunosligi.
2. Eneolit – mis-tosh davri tarixi.
3. Ibtidoy e'iqodlar va tasviriy san'atning paydobo'lishi.
4. O'ra Osiyo Ibtidoy davri tarixining bosqichlari.
5. "Avesto"ning tarixiy manba sifatidagi o'rni. "Avesto" tili. "Avesto" vazaratshira.
6. Ahamoniyalar saltanatining tashkil topishi va O'ra Osiyoni bosib olishi.
7. Makedoniyalik Aleksandrning harbiy yurishlari. Aleksandr va Spitaman.
8. Salavkiylar davrida elin madaniyatining tarqalishi va aralash madaniyatining shakllanishi.
9. Yuyechji-Kushon va Kushondavlari.
10. Eftalid davlati
11. O'ra Osiyoning arablar tomonidan bosib olinishi.
12. Arablar bosqinidan so'ng Movarounnahr va Xurosonda ijtimoiy-iqtisodiy hayot.
13. Movarounnahr va Xurosonda arablar bosqiniga qarshi xalq ozodlik harakatlari.
14. Abu Muslimgo'zgi' aloni.
15. Somoniylarning davlat boshqaruvi va mudofa'atizimi
16. Somoniylar davrida Movarounnahrda ijtimoiy-iqtisodiy hayot.
17. Qoraxoniylar sulolasining hokimiyatiga kelishi. Qoraxoniylarning Movarounnahrda ijtimoiy-iqtisodiy hayoti.
18. Xorazmshohlar davlati.
19. G'aznaviylar davlatining tashkilotchisi.
20. IX-XII asrlarda Movarounnahr va Xurosonda madaniy hayot.
21. Movarounnahr va Xurosonning muq'ullar tomonidan bosib olinishi.
22. Chig'atoy ulusida ijtimoiy hayot.
23. Mahmud Tarohiygo'zgi' oloni
24. Amir Temur va temuriylar davlatining g'arb davlatlari bilan aloqalari
25. Amir Temur va temuriylar davlatining sharq davlatlari bilan munosabatlari.
26. Amir Temur davlat boshqaruvi tizimida sud-huquq munosabatlari.
27. Amir Temur davlatining tashkilotchisi.
28. Amir Temurning harbiy yurishlari.
29. Anqara jangi va uning natijalari.
30. Amir Temur davri mo'chiligi.
31. Amir Temur davrida ijtimoiy va iqtisodiy hayot.
32. Amir Temur davrida ichki va tashqi siyosati.
33. Amir Temur va temuriylar davrida savdo va pul munosabatlari.
34. Temuriylar davrida saroy qabulxonalari.
35. Amir Temurning suyg'atoy o'lsiyosati.
36. Temuriylar davrida Chig'atoy "soxta xon" faoliyati.
37. Abu Said mirzo davrida Xuroson va Movarounnahr.
38. Temuriylar davrida irrigatsiya tizimi.
39. Temuriylar davrida Movarounnahr va Xurosondagi ijtimoiy va iqtisodiy hayot.
40. Shohruh mirzo faoliyati.
41. Zahiriddin Muhammad Boburning hayoti va faoliyati.
42. Movarounnahrda Shayboniylar hukmronligining o'rnatilishi.
43. Abdullaxon hukmronligi davrida Buxoro xonligi.
44. Ubaydullaxon – ma'rifa parvar hukmdor vasatkarlar.
45. Shayboniylar va Safaviylar o'rtasidagi harbiy-siyosiy munosabatlar.
46. Shayboniylar va Boburiylar o'rtasidagi diplomatik munosabatlar.
47. Ashtarxoniy hukmdorlar faoliyati.
48. Ashtarxoniy va Safaviylar o'rtasidagi munosabatlar.
49. Buxoro amirligida davlat boshqaruvi tizimi.
50. Buxoroning mang'it amirlari tarixi.
51. Amir Shohmurod – shariatparoh Buxoro amiri.
52. Amir Nasrulloning tarixiy portreti.
53. Buxoro amirligida savdo-tovar-pul munosabatlari.
54. Buxoro amirligida davlat boshqaruvi va mansab yuqonlar.
55. Buxoro xonligida humarnadchilik va savdo-sotiq munosabatlari.
56. Buxoro xonligining Shayboniylar davrida sud-huquq tizimi.
57. Qo'qon xonligining tashkilotchisi.
58. Qo'qon xonligi davlat boshqaruvi va mansab yuqonlar.
59. Qo'qon xonligida ijtimoiy-iqtisodiy hayoti.
60. Umarxon – Amiriylar faoliyati.
61. Qo'qon xonligida harbiy qo'shin vataraktibi.
62. Qo'qon xonligida er egaligi va sug'orish tizimi.
63. Buxoro amirligi va Qo'qon xonligi o'rtasidagi munosabatlar.
64. Xiva xonligi Qo'ng'ir otlar sulolasi davri tarixi.
65. Xiva xonligida er-suv munosabatlari.
66. Xiva xonligida davlat boshqaruvi tizimi va Kengash (Devon) faoliyati.
67. Xiva xonligining tashkilotchisi va siyosiy tarixi.
68. Abulg'oziy Bahodirxon faoliyati.
69. Muhammad Raximxon I – qo'ng'ir otlari sulolasining namoyandasi.
70. Xiva xonligi va Qoragalpoqlar ijtimoiy, madaniy xayotining uyg'unligi.
71. Qoragalpoq xalqi va davlatining shakllanishi.

72. Qoraqopqalar ma'naviy madaniyatining o'ziga xosliklari.
73. O'ra Osiyo xonliklari Rossiya imperiyasi tomonidan bosib olinishi.
74. Turkiston general-gubernatorligini tashkil etilishi.
75. Rossiya imperiyasining Turkistondaagi mustamlaka ma'muriy-boshqaruvi siyosatining mohiyati.
76. 1873 yil Xiva xonligiga qarshi yurish. Gandimiyonshartnomasi.
77. Rossiya imperiyasi va Buxoro qo'shinlari o'rtasidagi dastlabki harbiy to'qnashuvlar.
78. Toshkent «Vaboisyoni».
79. "Po'latxon" qo'zg'oloni.
80. Andijon qo'zg'oloni. Dukchiyeshon.
81. Turkiston general-gubernatorligining maorif sohasidagi siyosati.
82. XIX asr oxiri XX asr boshlarida Buxoro amirligi va Xiva xonligida ijtimoiy-iqtisodiy va siyosiy hayot.
83. Birinchi Jahon urushining Turkiston o'lkasigata'siri.
84. Jaddidchilik harakatining vujudga kelishidagi tarixiy shart-sharoitlar.
85. Jaddid maktablari tashkil topishi va rivojlanishi.
86. Jaddid milliy mahbuci.
87. 1917 yil fevral inqilobi va Oktyabr to'ntarishi.
88. Turkiston mahburiyati - milliy demokratik davlatchilikning dastlabki ajrabasi.
89. Farg'ona vodiysida istiqloqchilik xarakati, ularning namoyondalari.
90. Xiva xonligi va Buxoro amirligining qizil armiya tomonidan tugatilishi.
91. O'zbekiston SSRning tashkil topishi.
92. O'zbekiston ikkinchi jahon urushi yillarida (1941-1945 yillar).
93. O'zbekiston mustaqillik yo'lida (1985-1989 yillar).
94. O'zbekiston Davlat suverenitetining e'lon qilinishi.
95. O'zbekiston Respublikasi Oliy Majlisining shakllantirilishi.
96. Demokratik saylov tizimini barpo etilishi va uning asosiy tamoyillari

“O'RTA OSIYO ARXEOLIGIYASI” FANI BO'YICHA:

1. O'ra Osiyo arxeologiyasi faniga kirish.
2. O'ra Osiyoning ilk paleolit davri arxeologiyasi.
3. O'ra Osiyo o'ra paleolit davri arxeologiyasi.
4. O'ra Osiyo o'ra paleolit davri arxeologiyasi.
5. O'ra Osiyo so'nggi paleolit davri arxeologiyasi.
6. O'ra Osiyoning mezolit davri madaniyatlari tavsifi.
7. O'ra Osiyoning mezolit davri xo'jaligi va moddiy madaniyati.
8. O'ra Osiyoning ishlab chiqaruvchi xo'jalik shaklidagi madaniyatlari.
9. Eneolit davri Anov-Nomozgoh madaniyati.

10. Sarazm madaniyati.
11. Janubi-g'arbiy Turkmanistonning eneolit davri arxeologiyasi.
12. Janubiy Turkmanistonning bronza davri arxeologiyasi.
13. Marg'yananing bronza davri arxeologiyasi.
14. Baqtriyaning bronza davri arxeologiyasi.
15. Burgulik va Ko'ktepa madaniyatlari.
16. Xorazm ilk temir davrida.
17. O'ra Osiyoning ilk temir davri chorvador xalqlari madaniyatlari.
18. O'ra Osiyoning antik davri xususiyatlari.
19. Janubiy Turkmanistonning o'ra asrlarda
20. Toshkent vohasi o'ra asrlarda
21. Farg'ona vodiysi o'ra asrlarda
22. Ustrushona o'ra asrlarda
23. O'ra asrlar davri arxeologiyasining vatanimiz tarixini o'rganishdagi ahamiti
24. O'ra Osiyoda ilk insoniyat ajdodlarining tarqalishi masalalari.
25. O'ra Osiyoning ilk paleolit davri yodgorliklari.
26. O'ra Osiyo o'ra paleolit davri yodgorliklar.
27. O'ra Osiyo so'nggi paleolit davrida yodgorliklari.
28. O'ra Osiyo mezolit davri lokal madaniyatlari.
29. Joytun madaniyati.
30. Kalkaninor madaniyati.
31. Zamnobocho madaniyati.
32. Tozabog'yob madaniyati.
33. Qayroqum madaniyati.
34. Marg'iyona ilk temir davrida.
35. So'g'd ilk temir davrida.
36. Qadimgi Baqtriya antik davri yodgorliklari.
37. Qadimgi So'g'dning antik davri yodgorliklari.
38. Buxoroning IX-XII asrlar moddiy madaniyati.
39. Toshkent vohasining tog'-kon yodgorliklari.
40. Toshkentning IX-XII asrlar moddiy madaniyati.
41. Xorazmning rivojlangan o'ra asrlar qo'lna shaharlari.
42. Xorazmning rivojlangan o'ra asrlar qo'lna shaharlari.
43. Surxon vohasining o'ra asrlar moddiy madaniyati.
44. Qashqadaryo vohasining o'ra asrlar moddiy madaniyati.
45. Samarqandning XIV-XV asrlar moddiy madaniyati.
46. O'ra Osiyoning o'ra asrlar moddiy madaniyati xususiyatlari.

“JAHON ARXEOLGIYAS” FANI BO‘YICHA:

1. Pleystosen davri ekologiyasi.
2. Insoniyatning paydo bo‘lishi va qadimiy gominidlar.
3. Afrika paleoliti.
4. Yaqin va O‘ra SHarq paleoliti.
5. Yevropa paleoliti.
6. MDH xududlaridagi paleolit davri yodgorliklari.
7. Janubiy va Janubiy – SHarqiy Osiyo paleoliti.
8. Uzoq SHarq paleoliti.
9. Paleolit davri san‘ati.
10. Mezolit davri umumiy tavsifi.
11. Janubiy, SHarqiy va janubi-sharqiy Osiyo hududlari mezolit davrida.
12. Yevropaning mezolit davri arxeologiyasi.
13. Old Osiyoning neolit davri arxeologiyasi.
14. Janubiy va janubi-sharqiy Osiyo hududlari neolit davrida.
15. Mesopotamiyaning eneolit-bronza davri arxeologiyasi.
16. Kichik Osiyoning eneolit-bronza davri arxeologiyasi.
17. SHarqiy O‘ra Er dengizi hududining eneolit-bronza davri arxeologiyasi.
18. Misrning qadimgi davr arxeologiyasi.
19. Eronning eneolit-bronza davri arxeologiyasi.
20. Janubi-sharqiy Osiyoning bronza davri arxeologiyasi.
21. SHarqiy Osiyoning bronza davri arxeologiyasi.
22. Vallinova madaniyati. Villanova madaniyatining kelib chiqishi, rivojlanish bosqichlari
23. Galshat madaniyati yodgorliklarining asosiy tiplari. Arxitekturasi. Manzilgo‘hlar(Geyneburg, Donya dolina, Neyxeyzel, Kamp-de-SHato va boshqalar).
24. Markaziy Amerika (Peru)da Kupisnik madaniyati (mil. av. I ning yillik boshlari)
25. Andronovo madaniyati. Andronovo madaniyati tarqalgan hududlar va uning tadrijiy bosqichlari
26. Krit-miken madaniyati
27. SHimoliy Belujistonda ilk dehqonchilik asoslangan Mergar madaniyatining shakllanishi.
28. Ilk dehqonchilik markazlarining muhofazalangan qishloqlari.
29. Koreya va Yaponiyaning qadimgi davr arxeologiyasi
30. Ural-Oldoyning bronza davri arxeologiyasi

Arxeologiya va Buxoro tarixi
kafedrasi mudiri:

F.U. Temirov

